REGD. NO. A. 40 | ఒక ప్రతి 12 నయాపైసలు | 28-3-58 శుక్రవారం

జమీన్ రైతు

సంపుటి 30 : మేనేజింగు ఎడిటరు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు :: సంపాదకుడు : నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి : సంచిక 13

ప్రజా కార్యక్రమాలకొరకు మంత్రుల పర్యటనలుకాదు- -మంత్రుల పర్యటనలకొరకు ప్రజా కార్యక్రమాలు!!!

"నిన్ననో మొన్ననో ఒక సభ్యుడు మంత్రులనుగురించి మాట్లాడుతూ 'పల్లెటూళ్ళకు పోరువీరు. ప్రయాణఖర్చులు వాళ్ళు తింటారు' అన్నాడు. నాకు చాల బాధకలిగింది. అట్లా చేసినమంత్రి ఎవరో చెప్పండి. తప్పకుండా చర్యతీసుకుంటాము. విచారించడానికి వీలౌతుంది. ఇది మనందరి గౌరవానికి సంబంధించిన సంగతి"

(ఆంధ్రపత్రిక 15-3-58)

ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు శాసనసభలో పై విధంగా ఎంతో గంభీరంగా చెప్పారు. ఈ మాటలు క్రొత్తవారువింటే ముఖ్యమంత్రిగారి నిజాయితీకి ఆశ్చర్యపడవలసిందే! కాని మంత్రుల నిరర్థక పర్యటనలపట్ల ప్రజలనుండి వినబడుతున్న విమర్శలను వింటూ, కండ్లారాచూస్తున్న మాకొట్లుం, సంజీవరెడ్డిగారి మాటలకు అంత విలువ యివ్వలేము.

★

మార్చి 6 తేది నెల్లూరుకు ముఖ్యమంత్రిగారితోసహా అయిదుగురు మంత్రులు విచ్చేశారు. శ్రీయుతులు సంజీవరెడ్డి, తిమ్మారెడ్డి, సంజీవయ్య, జె. వి. నరసింగరావు, కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారలు ఒక వివాహానికి హాజరయ్యారు. మంత్రులైనవారు పెండ్లిండ్లలో పాల్గొనగూడదని మా వుద్దేశ్యంగాదు. మంత్రులైనంతమాత్రాన వారు మానవాతీతులు కారుగదా! స్నేహితాలు, బంధుత్వాలు వారికీవుంటాయి. కనీసపాంఘిక సాంప్రదాయాలకు మర్యాదలకు వారూ కట్టుబడక తప్పదు.

కాని వచ్చిచిక్కంతా వ్యక్తిగత హోదాలో సరదాగా హాజరైపోవలసిన యిలాంటి కార్యకలాపాలకు అధికార ముద్ర వేసుకోడంతో వస్తున్నది. ఏదో స్వంత పని మీద పోవలసివుంటే, దానికి ఒక అధికార కార్యక్రమాన్ని నిర్బంధంగానైనా జతపరచి పనులుకానిచ్చుకోడం మన మంత్రులకు అలవాటై, ప్రజల హేళనకు పాత్రమౌతున్నది.

ఆంధ్ర భావతరంగాలు

**** మా రాజకీయ పరిశీలకుడు ****

★

మొన్నటి నెల్లూరు సంగతే చూడండి. అయిదుగురు మంత్రులొస్తే, ఒక్క వ్యవసాయ మంత్రి తిమ్మారెడ్డిగారికి మినహాయిస్తే, తక్కినవారికెవ్వరికీ ఏ యితర కార్యక్రమమూ లేదు.

వ్యవసాయ ప్రదర్శనానికి తిమ్మారెడ్డిగారు ప్రారంభోత్సవం జరపడం కార్యక్రమంలో ప్రకటించబడింది. కాని అప్పటికే వచ్చి మున్సిపాలిటీ అతిథిగృహంలో విడిదిచేసి వుండిన మంత్రి సంజీవయ్యగారు, కార్యక్రమములో లేకపోయినా, ఆ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించారు.

బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి రెండు నిముషాలపాటు సినిమాహాలు ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమంతప్పితే వేరేలేదు. కార్యక్రమంలో లేకుండానే, ముఖ్యమంత్రిగారుకూడా యీ ప్రారంభోత్సవంలో పాల్గొన్నారు.

జె. వి. నరసింగరావుగారు కార్యక్రమం ప్రకారం, కాశేరివాగు శంఖుస్థాపనోత్సవానికి అధ్యక్షత వహించవలసి వుండినది. కాని పెండ్లిఅయినమరుక్షణంలోనే వారూ హైద్రాబాదుకు ప్రయాణం సాగించారు. పైగా కార్యక్రమం లేకుండా క్షయాసుపత్రి సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించారు.

★

ఇక ముఖ్యమంత్రిగారికి నామకార్యం క్షయాసుపత్రి శంఖుస్థాపన కార్యక్రమం నిర్బంధంగా ఏర్పాటుచేయబడింది.

నిర్బంధంగా ఏర్పాటు చేయబడిందనటానికి కారణం లేకపోలేదు. గతంలో క్షయాసుపత్రిలో వుదిరంగా వార్డులుకట్టించి యివ్వగలమని దాతలు ముందుకువస్తే, వాటి నిర్వహణ ఖర్చులుకూడా భరిస్తేనేగాని వార్డుల నిర్మాణానికి అంగీకరించడానికి వీలులేదని ఎన్నో మడతపేచీలు పెట్టబడి, ఎంతో కాలవిలంబన జరిగినతర్వాత, ఒప్పందం జరిగింది. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు శంఖుస్థాపన చేయవలసిన వార్డుకుమాత్రం క్షణంలో ప్రభుత్వానుమతి లభించింది. ఇది క్షయాసుపత్రి కమిటీకి కూడా ఎంతో ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

అదీగాక ఈవార్డు శంఖుస్థాపన ముఖ్యమంత్రి గారిచేత ఫలానితేది ఫలానిగంటలో జరిపించవలసిందిగా రాష్ట్ర వైద్యశాఖ డైరెక్టరు వద్దనుండి ఆదేశం వచ్చింది. అంతకు క్రితమే కేంద్రమంత్రి శ్రీ కర్మార్కర్ చేత వార్డుల ప్రారంభోత్సవం జరిపించమని, యింతలోనే శంఖుస్థాపన చేయించడం అవసరం లేదని, వార్డుల నిర్మాణం పూర్తిఅయిన పిమ్మట ముఖ్యమంత్రిగారిచేతనే వాటి ప్రారంభోత్సవం జరిపించగలమని కమిటీవారు చెప్పినట్లు; డైరెక్టరుగారు తిరుగా శంఖుస్థాపనోత్సవం ఏర్పాటు చేయవలసిందని, ఆ ఖర్చంతాగూడా ప్రభుత్వమే భరించగలదని చెప్పినట్లు, దానిమీదట ఆరోజు ఆ కార్యక్రమం ఏర్పాటు కాబడినట్లు తెలుస్తున్నది. అంతకుముందు క్షయాసుపత్రిలో ఎన్ని కార్యక్రమాలు జరిగినా ఆ ఖర్చంతా వెల్ఫేరు కమిటీ భరించిందిగాని, ప్రభుత్వం చిల్లిగవ్వ ఇవ్వలేదు. ఈ కార్యక్రమానికి మాత్రం తాము భరిస్తామనడానికి; వెల్ఫేర్ కమిటీ కాదన్నా కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేయమనడానికి, ప్రబల కారణమేమై వుంటుంది? ఇది కేవలం ముఖ్యమంత్రి గారి నెల్లూరు ఆగమనానికి అధికార రూపం కల్పించుటకు జరిగిన వ్యవహారమేగాని, యితరంగాదని ప్రజలు అపోహపడుటకు ఆస్కారం లేదా?

మంత్రులు బత్తెాలు తీసుకొనుటకు యీ కార్యక్రమాలు వేసుకుంటున్నారని ఆరోపించడం సబబుగా వుండదు. కాని వ్యక్తిగతంగా హాజరుకాదగిన కార్యక్రమాలకు, అధికార సంబంధం లేకుంటే, ఎంతో హుందాగా, గౌరవంగా వుంటుంది. ఒక్కరోజే అయిదుగురు మంత్రులు నెల్లూరు రావడం ప్రజలలో ఎంత విమర్శకు అవకాశమిచ్చిందో విన్నవారికేగాని తెలియదు. అది కాంగ్రెసు సంస్థను ఎంత ప్రజావిముఖం చేస్తుందో వారు తెలియకపోవచ్చుగాని, సామాన్య కాంగ్రెసు వాదులకు ఆందోళన కల్గిస్తుంది.

ఈ విధంగా మంత్రుల పర్యటనలు విలువలేనివిగా, అవహేళనగా తయారైనవి. ఈ స్థితి యింతకు ముందెన్నడు చూడలేదు. ప్రతిపక్షాలవారు విమర్శించడమటుంచి, స్వపక్షీయులుగూడా వీటిని సమర్థించలేరు. మంత్రిత్వానికి ప్రజలుయిస్తున్న విలువను, గౌరవాన్నైనా మనమంత్రులు నిల్పుకోడం, సంస్థ అప్రతిష్టపాలుగాకుండా చూడడం వారి కర్తవ్యమైయున్నది.

రాజ్యసభ ఎన్నిక

రాజ్యసభకు ఆంధ్రలో ఎన్నిక జరిగిన 6 స్థానాలలో 4 కాంగ్రెస్, 1 కమ్యూనిస్టు, 1 సోషలిస్టు అభ్యర్థులు వచ్చారు. చివరి నిముషంలో కాంగ్రెస్ అభ్యర్థిగా ప్రకటింపబడిన మాజీమంత్రి శ్రీ సీతారామరెడ్డిగారు ఓడిపోనేపోయ్యారు. గెలుపు అవకాశాలు లేవనుకున్న చంద్రధర్ విజయం పొందాడు.

గెలుపొందిన కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులు:- నార్ల, సీతాయుద్ధవీర్, యస్. చెన్నారెడ్డి, కామ్యూల్ గారలు. శ్రీ నార్లకు మా అభినందనలు.

ఆత్మకూరు ఉపఎన్నిక

మాకల నరోత్తమరెడ్డి రాజ్యసభ సభ్యత్వానికి రాజీనామా యిచ్చి లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలుకు ఎన్నిక కానున్నారని, ఆ ఖాళీలో డాక్టర్ గోపాలరెడ్డిగారు అగస్టునెలలో రాజ్యసభకు ఎన్నిక కావాలని నిశ్చయించుకున్నట్లు తెలుస్తున్నది. బహుశా డా. గోపాలరెడ్డిగారు అగస్టు నెలలో రాజ్యసభకు ఎన్నిక కావచ్చునంటున్నారు. వారు రాజ్యసభకు ఎన్నిక అయిన పిమ్మటనే తన శాసనసభా సభ్యత్వానికి రాజీనామా యిచ్చేటట్లున్నది.

దీనిబట్టి ఆత్మకూరులో వెన్వెంటనే బై ఎలక్షన్ ఏర్పడే పరిస్థితి వున్నట్లులేదు. అక్టోబరు నెలాఖరుకుగాని లేక నవంబరు ప్రారంభంలోగాని బై ఎలక్షను జరుగవచ్చునంటున్నారు.

అంగుళీ ప్రదానము

హనుమంతుని సమయోచిత హితబోధను సుగ్రీవుఁడంగీకరించి లక్ష్మణుని లోనికి ప్రవేశ పెట్టమని సెలవీయఁగా అంగదుఁడు లక్ష్మణుని కడకేఁగి రమ్మని ఆహ్వానింప రాజపుత్రుఁడు నగరద్వారమును దాఁటి పట్టణములోనికిఁ జొచ్చి సువిశాలమైన వీధులు, మిద్దెలుకలిగి శిల్పచాతుర్యముతోడ చక్కఁగా నలంకరింపఁబడి తీర్చిదిద్దియున్న పట్టణపుఁ దీరును గాంచి అద్భుతాశ్చర్యచకితుఁడయ్యెను. సుందరమైన వీథులను, మహావృక్షముల నీడతో శోభింపఁబడియున్న రాజమార్గములను దాఁటి తెల్లని ప్రాకారముచే చుట్టఁబడి దివ్యమైన పుష్పమాలికలచే నలంకరింపఁబడి, పసిండి తోరణములుగలిగి, కొండవలె తెల్లనై ప్రకాశించుచున్న సుగ్రీవుని అంతఃపురములోనికి సూర్యుఁడు గొప్ప మేఘమును జొచ్చునట్లు లక్ష్మణుఁడు ప్రవేశించెను. రాజభవనములోపల విలాసినులైన స్త్రీల యందెల మ్రోఁతలు, గాన వాద్యముల ధ్వనులు విని లక్ష్మణుఁడు వానరులు తమ వాగ్దత్తమును మఱచి సురాపానముతో మదించి వినోదోత్సవములతో కేళియాడుచుండుట గ్రహించి, కోపమూర్తియైయున్న అన్నను తలఁచుకొని వానరునిపై మఱింత క్రోధావేశుఁడయ్యెను. కాంతల మందిరము చేరుట తగదని ఏకాంత స్థలమున నాతఁడు నిలువఁబడి వింటినారిని మీటెను. ధనుష్టంకారము కిష్కింధానగరమంతయు పిక్కటిల్లినట్లు మ్రోఁగెను.

ఆ గంభీరధ్వనిని విని సుగ్రీవుఁడు నిజముగా రాముని తమ్ముఁడు కోపోద్రేకుఁడై వచ్చియున్నాఁడని తలఁచి తత్తరపాటుతో తారనుచూచి, "ఓ శుభాంగీ! రాముని తమ్ముఁడు లక్ష్మణుఁడు స్వభావసిద్ధముగా చాల మంచివాఁడు. అట్టివాఁడు ఆగ్రహోపేతుఁడై యుండుటకు కారణం బేమి? సత్పురుషులకుఁ గారణములేక కోపమురాదు. ఆ కారణమేమైయుండెనో యూహింపుము. ముందు నీవు లక్ష్మణుని సన్నిధికేఁగి వినయమైన తియ్యని మాటలుపలికి యాతని కోపమును శాంతింపఁజేయుము. స్వాభావికముగా ఔదార్యవంతులైన సత్పురుషులు స్త్రీలతో మాటాడునప్పుడు కినుకఁబూనరు. మహాత్ములతివల యెడలఁ గ్రౌర్యము నెప్పుడును జూపరు. లక్ష్మణుఁడు శాంతించిన పిదప నేను చూచెదను" అను చెప్పి తారను పంపెను. సౌందర్యమునందు, లోకజ్ఞానమునందు, మాటల నేర్పరితనమునందు అపారమైన ప్రవీణతగల తార పతిమాటలువిని లక్ష్మణునికడ కేతెంచి "రాజపుత్రా! ఆగ్రహమునకు కారణమేమి? మీ మాటను మీఱినవాఁడెవ్వఁడు? ఎండు చెట్లతోఁగూడియున్న వనమును దహింప వచ్చిన కాఱుచిచ్చున కెదుట నెవ్వఁడు నిర్భయముగాఁగూర్చుండఁగలఁడు?" అని అర్థపూరితంబైన తియ్యనిమాటలతోఁ బ్రశ్నించెను.

కాంతామణియైన తారనుగాంచి లక్ష్మణుఁడు లజ్జాపూరితుఁడయ్యెను. తార వినయపూర్వకమైన మాటలు అతని కోపమును చల్లార్చెను. అంత నాతఁడామెకిట్లనియెను. "రాజపత్నీ! నీ మగఁడు మన్మథపరవశుఁడై ధర్మార్థముల నెఱుంగకున్నాఁడు. సీతను వెదకుటకు నాలుగు మాసములు గడువుపెట్టి గడువు తీఱినను సీతను వెదకుటకెట్టి ప్రయత్నము చేయక మద్యపాన మత్తుతో విహరించుచున్నాఁడు. ధర్మార్థ సంపాదన చేయువాఁడు మద్యపానము చేయరాదు. మద్యపానము చేయుటవలన ధర్మార్థ కామముల మూఁటికిని అనర్థము కలుగును. ఉపకారికి ప్రత్యుపకారము చేయకున్న ధర్మలోపము కలుగును. ప్రత్యుపకారము చేయకపోవుటచే గుణవంతుఁడైన మిత్రుఁడు నశించిన ఎడల అర్థకామములకు రెంటికి లోపము వాటిల్లును. సత్యధర్మములు విడువకయుండు స్నేహితుఁడు అర్థకామములకంటె మిన్నయైనవాఁడు. ప్రస్తుతమున నీభర్త ధర్మమును బరిత్యజించి, అర్థకామములకు మూలమైన చెలికానినిగూడ విడనాడెను. సుగ్రీవుఁడిట్లు జాగుచేయుట న్యాయమేమో నీవే యోచించి చెప్పుము" అని అడిగెను.

తార అప్పుడు లక్ష్మణుఁడు రామకార్యమునకై ఏతెంచియున్నాఁడని ఎఱింగి రాజపుత్రునిఁగని, "రాకుమారా! ఇది కోపమునకు సమయముకాదు, సుగ్రీవుని యపరాధము మన్నింపవలయును. నాపతి రామకార్యము చేయుటయందుఁ గోర్కెకలవాఁడు. కాని కొంతకాలముగా నాతఁడు కష్టాన్వితుఁడై, రాజ్యసంపదలేమి ననుభవించుటచే మఱల అదృష్టవశమున మీరు తిరిగి సంపాదించిపెట్టిన ఐశ్వర్య భోగములందు మునిఁగియున్నాఁడు. ఆ ఆనందసుఖములలో మేను మఱచియున్నాఁడు. అతఁడొనర్చుచున్న తప్పిదమును నే నెఱుంగకపోలేదు. కామవికారమునకు లోనైన మానవుఁడు, అదనును, తగిన చోటును, ధర్మార్థలోపమును నెఱుంగఁడు. ధర్మతపస్సులందు నిమగ్నులైన మహర్షులు సైతము మదనవశులై వలపులఁ దేలియాడుచున్నారు. కాఁబట్టి కేవలము చపల బుద్ధియైన కోతిస్వభావము గలిగిన సుగ్రీవుని మాటచెప్పవలయునా? ఇంద్రియములకులోనై ప్రకృతి సంబంధమైన శరీరేచ్ఛలకు చిక్కికొని తప్పిదము లొనర్చువారియెడ సత్పురుషులైన మీబోటివారు కనికరించి వారి తప్పిదములను మన్నింపవలయును. రాజోత్తమా! సుగ్రీవుఁడు కామపరవశుఁడైయున్నను రామకార్యప్రయత్నమునకై చాలకాలము క్రిందటనే సైనిక స్థావరములనుండి యోధులైన వానరులందఱిని రప్పింపమని సైన్యాధ్యక్షుల కానతిచ్చెను. ఈ దినమో రేపో వారందఱు అచ్చటకు చేరఁగలరు. అప్పుడు సీతాన్వేషణ ప్రయత్నము, రావణునితోడ పోరాటము సాగఁగలదు. సందేహింపవలదు. రాజపుత్రా! దయచేసి నీవు లోనికివచ్చి వానరరాజును చూడవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను" అని తార ప్రేమమీఱఁబలికెను.

తార యట్లు విన్నవింపఁగా కార్యత్వర తన్నుఁ బ్రేరేపించుచుండ లక్ష్మణుఁడు ఆగ్రహమును మాని సుగ్రీవుఁడున్న మందిరములోని కేఁగెను. లక్ష్మణునిఁగాంచిన తోడనే సుగ్రీవుఁడు తన పసిండిపాన్పు దిగివచ్చి స్వాగతము చెప్పుచు, "లక్ష్మణా! నా తప్పిదములు మన్నింపుము. రాముని అనుగ్రహము వలనను, ఆతని సాయమువలనను నేఁటికి నేను రాజుగా నుంటిని. రాముని మిత్రత్వమువలన నాకు కీర్తియు, శాశ్వత వానరరాజ్యము లభించెను. విశిష్టమైనపరాక్రమముచే ప్రసిద్ధికెక్కిన మహాత్ముఁడైన రాముని విక్రమకార్యమునకు ప్రత్యుపకారము చేయఁగల శక్తివంతుఁడెవఁడు? కేవలము రాఘవుఁడు నన్ను పేరునకు మాత్రము తోడుగానుంచి స్వీయతేజస్సు తోడనే సీతను పొందఁగలఁడు; రావణుని వధింపఁగలఁడు. నా సైనికబలముతోడ రాముని అనుసరించుట మాత్రమే నేను చేయవలసిన సాయము. వెంటనే సీతాన్వేషణము గావింతము. మీ దాసుఁడు నమ్మకముచేఁగాని, చనువుచేఁగాని జాగుచేసి అపరాధము చేసినయెడల మన్నింపుఁడు." అని వేడుకొనెను.

వానరరాజు సుగ్రీవుని క్షమాపణ లక్ష్మణునకు తృప్తి కలిగించెను. సుగ్రీవుని మాటలకు లక్ష్మణుఁడు సంతోషించి, "ఓ వానరాధిపా! నీవంటి వినయవంతుఁడు, నమ్మిన మిత్రుఁడు దొరికినందులకు రాముఁడు నిజముగా నాథుఁడు గలవాఁడయ్యెను. నీవు బలపరాక్రమములందు రామునితో సమానమైనవాఁడవు. దేవతలు నిన్ను రామునికి సాయమునకై సృజించిరి. ఇప్పుడు నీవు వేగరము నాతోడ ఋశ్యమూక పర్వతమున కేతెంచి భార్యా వియోగముచే తపించుచున్న నీ చెలికాని నోదార్పుము," అని చెప్పెను. వెంటనే వానరాధిపుఁడు సుగ్రీవుఁడు సపరివారముగా కిష్కింధనుండి లక్ష్మణునితోడ ప్రస్రవణ పర్వతమునకు వెడలి రాముని పాదములపైఁబడెను. అంత శ్రీరాముఁడు ప్రేమగౌరవము లుట్టిపడఁగా సుగ్రీవుని ఆలింగనము చేసికొని కూర్చుండ నానతిచ్చెను. తరువాత సుగ్రీవుఁడు తానప్పటికే సీతాన్వేషణమునకై చేయుచున్న ప్రయత్నములు, ఏర్పాటులనుగూర్చి రామునికి నివేదించెను. శ్రీరాముఁడు సుగ్రీవుఁడు తన కార్యము చేయఁబూనుటను విని అపారమైన సంతోషమునంది, 'సుగ్రీవా! వరుణుఁడు వాన గురిపించి ప్రజలను తృప్తిఁబొందించుటయు, సూర్యుఁడు చీఁకటిని పాఱఁద్రోలి వెలుఁగు నొసంగుటయు, చంద్రుఁడు చల్లని వెన్నెలలొసంగి ప్రహ్లాదమును కలిగించుటయు సన్మిత్రుఁడు తనకుతానై స్వయంకృషిచేత ప్రత్యుపకారము చేయుట విచిత్రముగాదు. నీవు నిజముగా నాకు వాస్తవమైన స్నేహితుఁడవు. నా మేలును గోరువాఁడవు. నీ చెలిమివలన నేను సంతుష్టుఁడనైతిని. నీవు నాకు బాసటవై యుంటివేని శత్రువులను సునాయాసముగా జయింపఁగలను. రావణుని, వాని వంశమును ఇఁక కుదముట్టించెదను" అని చెప్పెను.

ఇట్లు రామసుగ్రీవులు మాటలాడుకొనుచుండఁగా నింతలో నింగిని వెలుఁగు వేవెలుఁగు వెలుఁగును గ్రమ్ముచు దుమ్ము రేఁగెను. దుమ్ము దశదిశలు వ్యాపించెను. కోట్లకొలందిగాఁగల వానరుల దండులు వారివారి సైన్యాధిపతుల పర్యవేక్షణతోడ నేతెంచి సమావేశమయ్యెను. పెక్కు రంగుల రూపులతోడ, పలురకములైన వర్ణములతోడనున్న ఈ వానరులు, ఎలుఁగుబంటులు బహుదూరమైన ఘోరారణ్యములనుండి, పర్వతములనుండి, సముద్రతీరములనుండి ఏతెంచిరి. వారందఱు వానరులకేని యాజ్ఞకై ఎదురుచూచుచుండిరి. ఆ క్షణము సుగ్రీవుఁడా మహాసైన్యమునుజూచి, రామునిఁ గని, "రామచంద్రా! అపారమైన వానరసైన్యమును గాంచుము. కోట్లకొలందిగాఁగల వీరందఱు నీ దాసులు; విధేయులు. నీవు కోరిన కార్యమును సాధించువారు. నీ ఆధీనమైయున్న వీరికి నీవు చేయవలసిన కార్యమును చెప్పి ఆజ్ఞయొసంగుము" అని వేడుకొనఁగా సుగ్రీవుని తియ్యని మాటలువిని రాముఁడు కడుమోదమునంది యాతనిఁ గట్టిగా కౌఁగిలించుకొని, "మిత్రమా! మనము ముందు నా ప్రాణప్రియ సీత ప్రాణములతో నున్నదా లేదా ఎఱుంగవలయును. తరువాత రావణుఁడుండు ప్రదేశమును తెలిసికొనవలెను. సీత జీవించియుండు సంగతి, రావణుని యునికిపట్టును గనిపెట్టినపిదప నీవును నేను ఏమి చేయుట ముఖ్యమో నిర్ణయింతము. కాఁబట్టి వానరేంద్రా! నీవు రాజువుకాన నీవే ఈ వానరసైన్యమున కాజ్ఞాపింపవలసినవాఁడవుగాని నేనుగాని, లక్ష్మణుఁడుగాని ఆజ్ఞయొసంగుట సమంజసముకాదు. మఱియు నీవు ప్రస్తుతము ఏమిచేయవలెనో బాగుగా నెఱింగినవాఁడవు; ఏవిధముగా చేయవలెనో తెలిసిన నేర్పరివి. సుగ్రీవా! నీవంటి మిత్రుని లక్ష్మణునివంటి తమ్మునిఁబడసిన నేను నిజ

—కొరత 11.వ పేజీలో

నెల్లూరులో ఉత్తమ తరగతి కాఫీ భోజన
వసతి గృహము
హోటెల్ గోకుల బృందావన్
బృందావనము * నెల్లూరు
ఆధునిక సౌకర్యాలతో గదులు - కారులు నిలుపుటకు
చోటు - వెన్నెలవిందులకు మిద్దెపైతోట
మా ప్రత్యేకత ఒక్కసారి దర్శించండి.

● చిత్తశుద్ధితో పనిజేసేవారిని పైకి తేగల సంస్థకే దేశంలో భవిష్యతున్నది

● గోపాలరెడ్డిగారికి కాబినెట్ రాంక్ గల విద్యా మంత్రి పదవినిచ్చివుండవలసింది

అమెరికాలో 'తగ్గుదల'ను గూర్చి లోకం విశేషంగా చర్చిస్తున్నది. దీనికి ప్రతిక్రియలను అమెరికా పరిపాలకవర్గం జరుపుతున్నది. ఇట్టి తగ్గుదలలు, పెరుగుదలలు అప్పుడప్పుడూ వస్తూవుంటవి. పెరుగుదల కలిగినపుడు ఆనందాతిశయం, తగ్గుదల కలిగినపుడు భయాతిరేకం కలుగుతూ వుంటవి.

పూర్వం, యిట్టి తగ్గుదలలు పెరుగుదలలు వస్తూవుండడంతో విసుగెత్తి జనం కమ్యూనిజమును ఆహ్వానించారు. ఆ కమ్యూనిజంయొక్క అనుభవాన్ని రుచిజూచినతర్వాత అట్టి ఆహ్వానం జరగడంలేదుగాని, ఈ తగ్గుదల, పెరుగుదలల చక్రింలోనుంచి బయటపడే మార్గంకోసం అన్వేషణ ఆరంభమైనది. ఈ అన్వేషణ సఫలమైనదని చెప్పలేము. ముమ్ముందు కొంత సాఫల్యం చేకూరవచ్చును.

ఈలోగా, తగ్గుదల వస్తున్నదనగానే ఆందోళనచెంది దానికి విరుగుడు ఆలోచిస్తారు. మునుపు, యిటువంటి విషమావస్థలో, దేశాన్ని గట్టెక్కించినందుకే ప్రెసిడెంట్ రూజ్ వెల్టుకు అంతటిఖ్యాతి వచ్చింది. ఇప్పుడైనా అదే సమానాలలో కొన్నిపనులు సాగించి, ఐసెన్ హోవర్ ప్రభుత్వం దేశాన్ని గట్టెక్కిస్తుంది.

ఈ కాలంలో ఎటువంటి ఆర్థికవిధానం చలామణిలోవున్నా దేశం మొత్తంమీద జనానికంతా ఆరోగ్యైశ్వర్యములను ప్రసాదించడం ప్రభుత్వ కర్తవ్యమని నిర్ణయమైనది. అందువల్ల, ప్రజల ఆర్థికజీవనానికి ఎట్టి ఆటంకాలు కలిగినా వాటిని తొలగించవలసిన బాధ్యతను ప్రతిదేశ ప్రభుత్వం వహించవలసియున్నది.

ఇట్టి బాధ్యతను నిర్వహించేటందుకు ఉత్తమమైన మార్గమేదీ అని నలుగురు కలిసి ఆలోచించడం సాగిస్తే లోకంలో నేడుండే వైరుధ్యం చాలవరకు తొలగిపోతుంది.

అట్టి 'సమ్మతి' వీరికి లభించిననాడు, అగ్రరాజ్యముఖ్యుల సమావేశాలు సత్ఫలంగా కాగలవు; అట్టిసమావేశాలు జయప్రదం కాగలవు.

కాని యిట్టి బుద్ధివారికి పుట్టడం సులభంగా కన్పించడంలేదు. కాని ఇంకోమార్గాన శాంతి లభించే మార్గమూ లేదు. ఇదే ఈనాడు లోకంలో నడిచే నాటకానికి మూలం.

• • •

వినోబాజీ భూసంస్కరణలను ఆంధ్రలో ప్రవేశపెట్టడానికి ఒక పథకంవేశారు. దానిని తప్పక కొందరు విరోధిస్తారు. ఇదిట్లావుండగా అసలీ పథకంలో 'బోర్' లేనేలేదని మరికొందరు ఆక్షేపిస్తారు. ఇన్నింటిమధ్య, గ్రామీణుల జీవితం జీవించడలచే వారికి ఏమి లభించింది అన్నప్రశ్న ఎవరికీ వుండదు.

తెలంగాణాలో కమ్యూనిజం, భూసంస్కరణలు వచ్చినతర్వాత, భూదానోద్యమం ఆరంభమైనది. దీనిని పరిహరించకుండా మొదటినుంచే శ్రద్ధాభక్తులతో ఆచరించి వుంటే, యిప్పటికి మనంచాలాదూరం పోయి వుందుము.

ఇప్పటికైనా మించిపోలేదు. వినోభా ఉద్యమంలోని ముఖ్యాంశం చిత్తశుద్ధి. భూసంస్కరణలను తెచ్చిన మంత్రులు, ఆలెక్కప్రకారం తమ భూములను విభజించి, అధికంగా వున్నవాటిని పేదలకివ్వడానికి సిద్ధమైతే, సంస్కరణల ప్రభావం అద్భుతంగావుంటుంది. ఏ శాసనసభ్యులు ఈ సంస్కరణలను హృదయపూర్వంగా బలపరచి

గూడూరు శాసనసభ్యులు శ్రీ పెల్లేటి గోపాలకృష్ణారెడ్డిగారి సోదరి సౌభాగ్యవతి సుదర్శన, చిరంజీవి ఎల్. గురవారెడ్డి బి. యస్‌సి., వీరి వివాహం 6 తేది నెల్లూరులో వైభవంగా జరిగింది

నారో, వారి భూములను పంచుకునేటప్పుడు యిదేవిధంగా చేస్తే ఎంతటిప్రభావం దాని వలన గలుగుతుందో యోచించండి!

ఆ తర్వాత, గ్రామాలలో అన్యాయంగా బలవంతులవలన ఆక్రమింపబడిన భూములను విడుదలచేయించి పేదలకు యివ్వడం, ఇంతవరకు వ్యవసాయంకాని బీడుభూమిని సేద్యంజేయిస్తూ వాటిల్లో ఉత్పత్తికి సహకార విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడం మొదలైన పనులను పలుగురు కలిసిచేయవచ్చును.

వినోబాను ఎంతోమంది మోసంచేశారని కొందరు హేళనచేస్తున్నారు. అట్టిమోసం ఎవరికి అపకారి? ఈ సంగతిని బాగా గమనించుకోవలెను. వినోబాదృక్పథంకన్న మన ఆర్థికపరిస్థితిని సవరించడానికి వేరే మార్గం లేదు.

ఉదా: గ్రామసంకల్ప విధానాన్ని పరిశీలించండి. దాని తాత్పర్యం ఏమిటి? సమష్టి వ్యవసాయమూ, సహకారవ్యవసాయమూ, వ్యష్టివ్యవసాయమూ ఆ గ్రామాలవలంబించేటందుకు కొంతవరకు అన్నీ అవలంబించడం జరుగుతుందా? అదంతా గ్రామస్థుల యిష్టం. గ్రామసభద్వారా ఒకవిధమైన గ్రామపాలన జరుగుతుంది. గ్రామాలు స్వేచ్ఛగా తమ వ్యవసాయాన్నీ, ఆర్థికవిధానాన్ని దిద్దుకోడానికి యింతకన్న మంచిమార్గం వున్నదా?

అప్పుడు భూసంస్కరణ రెవర్కొర్టు చిక్కులు వుండవుగదా! వికాసకేంద్రా లెవరొక్కరే ప్రజానిర్లక్ష్యం వుండదుగదా! పునాది గట్టిపడినతర్వాత సౌధాన్ని రమ్యంగా నిర్మించవచ్చును.

—కొరవ 10 పేజీలో

కనుపూరు కాల్వ విషయంలో—

ఈ సంవత్సరమైనా శాసనం చెయ్యండి!

—శాసనసభలో శ్రీ వంగల్లు కోదండరామరెడ్డిగారి విజ్ఞప్తి

నెల్లూరుజిల్లాకు సంబంధించి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినతరువాత మధ్యతరగతి ప్రణాళికలలో దేనికిగాని ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు. మాకు అత్యంత ప్రధానమైన కావలి, కనుపూరు విషయంలో, ఈబడ్జెటులో ఏవిధమైన మొత్తాన్ని చూపించనందులకు విచారకరంగా ఉన్నది. ఈ విషయంలో కేంద్ర ఉపమంత్రి శ్రీ హాథీగారు, మన మంత్రి నరసింగరావుగారు, దీని ఆవశ్యకతను గురించి, ప్రజల ఆందోళన, తెలిసికొనగలిగినారు. ఈ స్కీము నుకప్రారంభిస్తే దీనిక్రిందఉన్న 40 వేల ఎకరాలను సాగుబడిచేసే రైతులు, ఎకరాకు, 150/- రూపాయలు చొప్పున, ప్రభుత్వానికి ప్రారంభంలోనే చెల్లించుకొంటామని మనవిచేసినారు. శ్రీ హాథీగారు, దీనిని అమలుచేస్తామని చెప్పారు. మొత్తంమీద ఈ స్కీముకు ఒక కోటి 10 లక్షల రూపాయలు అవుతుంది. దీనివల్ల 1, 2 సంవత్సరాలలోనే 40 వేల ఎకరాలను సాగుబడి చేయ్యవచ్చు. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు, ప్రభుత్వము ఏ చర్య తీసుకోలేదు. ఇటీవల, కావలి కాలువకు సంబంధించిన రైతులందరూ, మన ముఖ్యమంత్రిగారిని, ఆర్థిక మంత్రిగారిని కలుసుకొన్నారు. ఎకరానికి 150/- రూపాయలు చొప్పున ప్రతి రైతు దగ్గరనుంచి, ఏ విధంగా వసూలుచేయ్యడానికి అవకాశం ఉంటుందో అనే ప్రశ్న కేంద్రమంత్రివర్గానికి ఏర్పడినట్లు తెలిసింది. దీనికి వసూలు చేయుటకు, ఆంధ్రప్రభుత్వము ఒక బిల్లుపెట్టి, చట్టరీత్యా అనుమతిని తీసుకుంటే వసూలుకు అవకాశం ఉంటుందని, వారు చెప్పినట్లు తెలుస్తున్నది. దానిని ముఖ్యమంత్రిగారికి మేము విన్నవించాము.

ఈవిధంగా చేసినంతమాత్రాన ఇది బలవంతపు చట్టం కాదని మనవిచేస్తున్నాము. రైతులందరూ డబ్బు చెల్లించడానికి సుముఖంగా వున్నారు. ఈ చట్టం ఒకటి పెట్టడంవల్ల ఎవ్వరిని మినహాయించడానికి వీలుండదు. నూటికి నూరుపాళ్లు అందరూ ఇచ్చి తీరవలసిందే. దీనిని పరిశీలించమని న్యాయశాఖకు పంపించడమైనది. దానిని శీఘ్రంగా, త్వరితంగా అమలులోకి తేవాలని మీద్వారా, ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక రెండవ విషయం, ప్రస్తుతం పి.డబ్ల్యు. శాఖ ఉద్యోగులలో ఒక అతృప్తి ఏర్పడింది. ఉద్యోగులలో కొందరికి ఈ శాఖలో ఎక్కువగా, ఎక్స్ట్రా పనులు ఇస్తున్నారు. ఇతర డిపార్టుమెంటులలో ఇది జరగడంలేదు. మనుష్యుల కొరత అని చెప్పి కాలపరిమితులు పొడిగిస్తున్నారు. ఇవ్వడం అవసరమే, ముఖ్యంగా పెద్ద ఇంజనీర్లకు ప్రఖ్యాతి అనుభవం ఉన్నది కాబట్టి యీ నిపుణులను పనిలో ఉంచుకొనుట అవసరం. కాని ఈ క్రింది

—కొరవ 10 పేజీలో

జమీన్‌రైతు

విలంబి, చైత్ర శుద్ధ అష్టమి
7 చైత్రం 1880. (28–3–1958)

కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు ఏమిచేసినట్లు?

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు శ్రీ ధేబర్ వచ్చారు. పోయారు. ఫలితం ఏమైనదో – అంతరంగికంగా వున్నవిషయం – బయట పడలేదు,

కాని బహిరంగంగా మాత్రం కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకునిమీద తిరుగుబాటు చేయడాన్ని ఏమాత్రం సహించమని ప్రకటించారు. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుని ప్రకటన, వారి బాధ్యతలకు తగినట్లుగనే వున్నది.

చీటికిమాటికి నాయకులు మారడం, మంత్రివర్గాలు పతనంగావడం వాంఛనీయంగాదు. దీనివల్ల పరిపాలనా సౌష్ఠవం దెబ్బదినడమే గాదు, సంస్థ వినాశంగూడా సంభవిస్తుంది. అవిభక్త మద్రాసు రాష్ట్రంలో దీనివలన కలిగిన విషఫలితాలు మనకు తెలియనివి కాదు.

అట్లని ఎన్నుకోబడిన నాయకుడు, నాలుగైదు ఓట్ల మెజారిటీ చూచుకొని, అధిక సంఖ్యాక సభ్యుల అభిమతాలకు భిన్నంగా, నిరంకుశంగా వ్యవహరిస్తే సహించవలసిందేనా? కాంగ్రెస్ పార్టీలోని సభ్యులందరిని కలుపుకొని ఐక్యతను కాపాడవలసిన నాయకుడు పంతుబిగింగా, మూఢ ద్వేషంతో పోతుంటే మిన్నకుండవలసిందేనా? ముఖ్యమైన సమస్యల విషయంలోగూడా పార్టీలోని ముఖ్యులతో సంప్రతించకుండా వారి మాటకు విలువివ్వకుండా స్వేచ్ఛగా పోతుంటే చచ్చినట్లు పూరుకుండవలసిందేనా? ఈ ప్రశ్నలకు, నాయకులపై తిరుగుబాటును సహించమని ప్రకటనజేసిన కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు సమాధానం చెప్పవలసి వుంటుంది.

కాంగ్రెసు క్రమశిక్షణ పేరుతో కాంగ్రెస్‌లో నిరంకుశత్వం విజృంభిస్తున్నది. అగ్ర నాయకులు నిస్సహాయులు కావడముతో పెత్తనాలుజేసే కాంగ్రెసు నాయకులలో యీ తత్వం విశృంఖల మౌతున్నది. స్వీయ అభిప్రాయాలు చంపుకొని, వ్యక్తిత్వాన్ని కోల్పోయి, స్వేచ్ఛను ధారబోసుకొని, పార్టీ క్రమశిక్షణ ముసుగులోవున్న నిరంకుశత్వానికి దాసోహ మనమంటారా? కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని ప్రకటనలోని భావం యిదే అయితే, అది యెంతవరకు నెరవేరగలదో సందేహమే.

తిరుగుబాటుకు సహించని అగ్రనాయకులు తిరుగుబాటుకు అవకాశం లేకుండా చేయడం వారి ప్రథమ కర్తవ్యంగా భావించవలసి వుంటుంది. ఎన్ని ధర్మపన్నాలు వల్లించినా, ఎన్ని మహోపన్యాసాలిచ్చినా – ఏ వినోబాలాంటి మహాత్ములో తప్ప–అధికారానికి ఆశపడని రాజకీయవాది వుండడు. ఏవివాదమొచ్చినా, ఏతగాదా పెరిగినా – అధికార వ్యామోహమే మూలకారణంగా వుంటుంది. అలాంటప్పుడు కాంగ్రెస్ పార్టీలోని అన్ని వర్గాలకు అధికారంలో భాగం కల్పించనిదే, ఎన్ని చికిత్సలు జేసినా, సంస్థ యీ దుస్థితి నుండి బయటపడలేదు. ప్రత్యక్షంగా కనిపిస్తున్న యీ లోపాన్ని, నాయకదృష్టిని ప్రసరింపజేసి చక్కబెట్టుకోవాలెగాని, హిత

శివారెడ్డి పద్యాలు

భూపరిమితి

కేవిడి సాముకేస్తే
పాలన స్తంభించిపోద్ది ప్రతిపట యింకే!
సీలింగు రేటు పరిలా
యూలోచించండి మనకు యుండలు పోకొకటే.

పచ్చని సంసారమ్ముల
విచ్చిత్తికి దారిదీయు, వెంకట్రావా!
వచ్చేదికేదు కింతో,
తెచ్చావాల్లు దెబ్బదింట్ది ప్రాదక్షణా.

ఆర్థికంగ దేశమభివృద్ధినందాలె!
ముందుకొచ్చినోళ్ళ ముక్కుబట్టి
లాగిక్రిందకీడ్చి లట్టాలుబెట్టాలె
నెట్టి దొరతనమ్ము వెంకట్రావ!

సన్నగాళ్ళ కేమి సంతుష్టి లేదాయె,
పెదవి విరిచినారు పెద్దవాళ్లు,
యెవరి తృప్తికోటకు యీ లాండ్రిఫారమ్మ?
మాకు చెప్పవయ్య మంత్రివర్య?

నీవు గమ్మునుండు నీకెందుకొచ్చింది
పెద్దవాళ్ళతోటి పేచి గొడవ
వోగో బాగో మనము వుండేది రెండేండ్లు
కళ్లుమూసుకుంటె గడచిపోద్ది.

* * *

బోధనలతో సర్దుబాటయ్యే సమయం దాటిపోయింది.

ఆంధ్రలో ముఖ్యమంత్రిగా గోపాలరెడ్డిగారు ఎదటి వర్గానికిగూడా ప్రాతినిధ్యం కల్పించారు. కడకు తన వర్గీయులు వ్యతిరేకించినా 'వుపముఖ్యమంత్రిత్వా'న్ని సంజీవరెడ్డిగారికి దఖలుపరచారు. అంత వుదారంగా వ్యవహరించినా, గోపాలరెడ్డిగారిపై, వారి మంత్రివర్గంలోనే వుంటూ, సంజీవరెడ్డిగారు వారి ముఠా, బహిరంగంగా దండయాత్ర జేసింది. ఇప్పుడు ఇంత కఠినంగామాట్లాడుతున్న శ్రీ ధేబర్ ఆనాడు నోరు మెదపలేదు. గోపాలరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిత్వం చేసింది ఒక్క సంవత్సరమే అయినా, తిరుగా మధ్యలో నాయకత్వానికి ఎన్నిక జరిగితే, అవసరం లేదని ధేబర్ చెప్పలేకపోయారు. ఆనాడు, గోపాలరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా; ఆంధ్ర-తెలంగాణా మంత్రులతో ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రివర్గం ఏర్పడివుంటే, ఈనాడు పరిస్థితులు ఇంతఅధ్వాన్నస్థితికి వచ్చివుండేవి గావు. ఆంధ్రలో ఏ ఒక వర్గమో అధికారంలో వుండాలంటే, ఎప్పుడూ యీ తగాదాలతో, పరస్పర ఆరోపణలతో, గందరగోళంగా కాలంగడుపవలసి వుంటుంది. అన్ని వర్గాలలోనుండి, అనుభవము, అర్హత, సమర్థత, నిజాయితీగల వ్యక్తులతో మంత్రివర్గము ఏర్పడితే, అది సాఫీగా జరుగుతుంది; ప్రజలకు కొంచమైనా వుపకరిస్తుంది. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు హైదరాబాదులో యీ కృషి సాగించివుంటాడని మేము వూహిస్తున్నాము. తద్భిన్నంగా ఏ కృషి చేసినా – నిష్ప్రయోజనమని – మనవి చేస్తున్నాము. అగ్రనాయకుల ఆందోళన చెందవలసిన పరిస్థితులు తిరుగా ఆంధ్రలో కనిపిస్తున్నవి. ఇప్పుడు ఏమాత్రం వుపేక్ష జేసి యీ అస్థిరత్వాన్ని కొనసాగింపజేస్తే, కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు వెలిబుచ్చినట్లు ఆంధ్ర మరో కేరళ కాక తప్పదేమో!

శ్రీ రామానాయుడుగారి చిత్రపటావిష్కరణ

వారపత్రికలకు వైభోగ మెచ్చింది
తెలుగు జర్నలిజము తేజరిల్ల
సింహపురికి క్రొత్త సింగారమబ్బింది
రామనాయుడు! నీ హయామునందు.

కలముబట్టినావ కస్తూరి జవ్వాజి
పాలవడ్డి పునుగు పరిమళించు,
అర్ధగర్భితంలా యూస్య ప్రసంగలా
నేటివరకుగూడ మేటివీవు.

రాజకీయవిజయ రణభేరి మ్రోగింది
యీకలొచ్చె రైతులోకమునకు
నీ 'జమీనురైతు' నిజమైన సేవజే
సింది తెలుగు ప్రజకు ముందుకొచ్చి.

నిత్యసత్యమైన ప్రత్యేకతోకటుంది
నీదు రచనలందు, నీలాగూడ
అవగతమ్ము గాదు యూవన్న సత్యమ్ము
దానవులకు నల్ప మానవులకు.

నిన్నో, మొన్నో మేము విన్నాము కస్తూరి
దేవి పాఠశాల యూవరణను
నందు నీదు ఫోటో నావిష్కరించారు!
అవసరమ్ము లౌనుపోల్లాగూడ.

పార్టీ నిధి

బసవరెడ్డితాను ప్రతియూర బసజేసి
నిధి వసూలుజేయ నిశ్చయించె
చిల్లిగవ్వయిస్తె శిశుహత్య! గోహత్య!
బ్రహ్మహత్య! బోల్తపడతరేమొ.

కమ్యూనిస్టుపార్టి కడతేరిపొయ్యేంతో
కాలమాయె పిచ్చి గాకపోతె
పాయినదానికోరకు పోరాట మక్కర్లా,
దండగాలుబర్లు, ఫండుబళ్ళు.

లేగుంటపాడు

భాసజేసినారు మీపాలు మవ్వారు
బల్లగుడ్డివారు బైట, యింట
ముందమునుగులేని మాలగూర్చున్నారు
రైతుబిడ్డ ఎంత లోకలేదా.

పెద్దిగొల్లలార! చేలాధి ధనమున్న
పారులార! పిటికిపండలార!
కమ్యూనిస్టుపార్టి ఖర్మమిగాలింది
కావ్యలిచ్చివారు కాళ్ళు గడిగి!!

రంగమహలు

రంగమహలుజూచి కంగారుపడ్డాను
ఎన్ని లక్షలైందొ యేందోగాని
కట్టుబడికి, వడ్డి కాపైన గిట్టుందో
లేదొ రైమెఖర్చు లెక్కలేస్తె.

చెప్పదగినవింత సినిమాలో లేకుంది
ఆట, పాట పద్య మంతవలెకె
ఆంధ్రకాజమాలు! యత్యద్భుతంగుంది
రంగమహలు చూచిరండి పొయ్యి.

మణి హాలు

ఈక యూక 'హాలు' యిచ్చింది మణిహాలు!
మూరు గిట్టురాటు గాకయుంది
అమ్మనాపివాడ నారాయుమక్కర్లు
దేటుమార్చు యుపలు రేటుకిస్తె.

చలంచర్ల

రసికవతిరనక్తి రాగన్న గుంబంలో
మొక్కలంటి కోడుకుక్కలుండె,
అలవిగాని పెద్దపులులున్న యిళ్ళల్లో
కుక్కపిల్లకేల! కూటిఖర్చు!

దామవరపు వేణు దాతృత్వం

అడిగినారో లేకో ఆరొందలిచ్చాడు
రేడియోకు వేణురెడ్డిగారు.
పార్లపల్లిరైట్రి వంటబండింటిక,
ఏటికొద్దిగాని యీవిపెద్ద!

కేరళ ముఖ్యమంత్రి

నాటు కమ్యూనిస్టు నంబూద్రి వచ్చాడు
అమినిష్టరంత ఆకపోతు!
వచ్చె సిక్సోటిటూలా వసకంట తమచేతి
క్రింది కాంధ్ర! మనకు సంరమెంత?

కాంగ్రెసు పోటి

పేరు ఫ్లాతకంల, పేపర్లో లేకారు
పెద్దో మున్సిపాల్టి ఎన్నికల్లో
కమ్యూనిస్టుపైన కాంగ్రేసు పోటీలో?
కళ్ళనీళ్లు దుడిచె కార్యమేమెం.

చిత్తూరు సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో

S. C. 28 of 55. I. A. 3 of 58.

అఫిషియల్ రిశీవరు - చిత్తూరు – మనవుదారు.

To: తూర్పు నరసారెడ్డి S/o వెంగారెడ్డి.
గంగమాంబాపురం - పల్లిపట్టు తా॥
చిత్తూరుజిల్లా.

పైకనిన నెంబరులో 1-వ రెస్పాండెంటు కాళప్పరెడ్డి నీపేరట 4–9–55 తేదిన వ్రాసి యిచ్చిన విక్రయ పత్రమును రద్దుజేయుటకు మనవుజేసియున్నారు. సదరు మనవు విచారణకుగాను 22–4–58 తేది పగలు 11 గం॥కు వాయిదా జేసియున్నారు.

—కె. సుబ్బరామయ్య - వారిఅడ్వకేటు.

డోను డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. No. 300 of 1957.

బి. చిన్నబుగ్గారెడ్డి, చేతంచర్లగ్రామం—వాది.
మద్దాల మద్దయ్యవగైరా —ప్రతివాదులు.

నోటీసు:- యీ నెంబరులోని 7-వ ప్రతివాది యలిశెట్టి చంద్రమ్మకు సమను జారీకాలేదు. కావా సదరు విషయమునకు 5–4–58 తేదికి వాయిదా వుంటున్నది. ఆ దినం 7-వ ప్రతివాది పై కోర్టులో పగలు 10–30 గంటలకు హాజరై ఆక్షేపణలు తెల్పుకోవలెను.

—యి. అయ్యపురెడ్డి - అడ్వకేటు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి
జీవామృతం
ఆరోగ్యానికి బలానికి
Diamond 1898 1958 Jubilee
ఆయుర్వేదాశ్రమం (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్,
మదరాసు-17.

జనవాణి

ఈ శీర్షికక్రింద వివిధ సమస్యలనుగూర్చి పాఠకులు చర్చించవచ్చు. తమ తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వెలిబుచ్చవచ్చు. వ్యక్తిగత దూషణలకుమాత్రం యిది వేదిక కాదు. —సం. జ. రై.

బుచ్చి దేవాలయం

— ధర్మకర్త సమాధానం —

28-2-1958 'జమీన్ రైతు' పత్రికలో 'బుచ్చిదేవాలయం' శీర్షికక్రింద పెద్ద ప్రకటన చేయబడినది. కాని మొదటినుండి జమీన్ రైతు పత్రికా పాఠకులకు, యేస్వల్ప విషయమును పురస్కరించిగాని యీలాటి ప్రకటనలు చేయబడుటయు, పిమ్మట పర్యవసానములు ప్రచురింపబడకుండుటయు, విదితమేరై యున్నది.

ఈ దేవాలయమునకు అసలు లెక్కలే పెట్టబడుటలేదని, హిందూదేవాదాయ ధర్మాదాయముల డిపార్టుమెంటువారికి యీ దేవాలయ పరిపాలనతో యేలాటి సంబంధము లేకుండా చేసికొనబడినదనే దుష్ప్రచారము కూడా చేయబడుచుండునట్లు యిదివరకే తెలియవచ్చినది. కాని ప్రస్తుతచట్టములు యేకొంతవరకైనా తెలిసినవారు యీలాటి నిరాధారపు ప్రచారములు నమ్మియుండరు.

1926 సంవత్సరంలో మదరాసు H.R.E. ఆక్టు అమలులోనికి వచ్చిన విషయము అందరికి తెలిసియేయున్నది. ఈచట్టము దేవాదాయములకు యేవిధముగా అన్వయించునదియు లోకజ్ఞానులకు విదితమేరై యున్నది.

ఈ దేవాలయము బుచ్చిరెడ్డిపాళెం దొడ్ల కుటుంబంవారిచే 1785 సంవత్సర ప్రాంతంలో కట్టించబడి ప్రతిష్ఠ చేయింపబడినదగుటచే వారి కుటుంబమునకే ధర్మకర్తృత్వము వంశపారంపర్యముగా చెందియున్నది. చట్టసమ్మతముగాను అంగీకరింపబడియున్నది. ఈ కుటుంబమువారు, శ్రీ స్వామివారి నిత్య నైవేద్య, ఉత్సవాదులు జరుగగలందులకు గాని, శ్రీ స్వామివారి కైంకర్యములు జరుగుటకు విరివిగా ఆదాయము రాగలందులకు యేవిధముగా భూవసతులు దేవస్థానమునకు సేకరించినదిగాని, జిల్లాలో యితర దేవస్థానములకు ఈ కుటుంబమువారు ఎంత విలువైన ధర్మములు చేసియుండునదిగాని యీ బుచ్చిరెడ్డిపాళెంలోని ప్రముఖులకేగాక, జిల్లాలో ప్రముఖులైన వారందరికీకూడా తెలిసియేయున్నది.

ఈ దేవాలయం పరిపాలనలో చాలా లోపములు గలవని యిప్పుడే శ్రీ మేనకూరు గోపాలకృష్ణారెడ్డి ప్రభృతులు విచారణకు వచ్చునట్లు చేసినారని ప్రచురించబడినది.

దేవాదాయ, ధర్మాదాయములయొక్క పరిపాలన సక్రమముగా నెరవేర్పంజేయుటకే మదరాసు, హిందూ దేవాదాయ ధర్మాదాయచట్టం ఉద్దేశింపబడి 1926 సం॥ నుండి అమలులో పెట్టబడినది. గవర్నమెంటువారు చట్టరీత్యా ఒక ప్రత్యేక డిపార్టుమెంటును యేర్పరచుట సామాన్యముగాదని, ప్రతిమత, ధర్మసంస్థయున్నూ చట్టమునకు లోబడగలదని, రాష్ట్రములోని మఠ, ధర్మసంస్థలన్నీ గవర్నమెంటువారియొక్కయు, H.R.E. డిపార్టుమెంటు వారియొక్కయు దృష్టిలోనే యున్నవని బాధ్యతలను గుర్తెరిగినవారు యెప్పుడూ తెలిసికొనియే యుందురు. చట్టము అమలులోనికి వచ్చినదిమొదలు యీ దేవాలయ ధర్మకర్తలు డిపార్టుమెంటువారితో యెంతో సహకారమును గలిగి పరిపాలన సాగించుచున్నది H.R.E. డిపార్టుమెంటువారికి పూర్తిగా తెలిసియున్నది.

H. R. E. చట్టము అమలులోనికి వచ్చిన పిమ్మట అధికార వ్యామోహితులు బయలుదేరి, దేవాలయం నౌకర్లలో కొందరిని సహాలోబరుచుకొని గవర్నమెంటువారికి అర్జీలను పంపుటకు ఉపక్రమించుటను తెలిసి, చట్టముయొక్క 61, 62, 63 సెక్షన్లనుండి మాత్రం యీ దేవస్థానమును, 1935 అనుమారున, మినహాయింపు పొందబడియున్నది నిజమే. ప్రభుత్వమువారు అన్నివిషయములు పరిశీలించియే యీ ఉత్తర్వు చేసియుండిరి. అట్లు జరిగియున్నను, 1938 సం॥లో ప్రస్తుత అర్జీదారు శ్రీ మేనకూరు గోపాలకృష్ణారెడ్డి పినతండ్రిగారగు శ్రీ మేనకూరు బలరామిరెడ్డిగారు పై మినహాయింపును రద్దుచేయవలసినదని, దేవాలయ పరిపాలనకు స్కీమ్ యేర్పరచవలెనని గవర్నమెంటువారికి మహాజర్ పంపియుండిరి. గవర్నమెంటువారి ఉత్తర్వుల ననుసరించి Ex. H. R. E. బోర్డు (Full Bench) వారు అర్జీలోని యావద్విషయములను పబ్లిక్‌గాను, సక్రమముగాను విచారించి, విమర్శించి అర్జీదారు తన అర్జీలోని యే ఒకవిషయమును కూడా బుజావుపరచలేక పోవుటచే ఆ విధముగా తీర్మానించి, యీ దేవాలయమునకు గల మినహాయింపు ఉత్తర్వులు రద్దుపర్చుట మొదలగు చర్యలు జరుప నవసరములేనట్లు గవర్నమెంటువారికి రిపోర్టు పంపియుండినారు. కాని, అప్పట్లో శ్రీ మేనకూరు బలరామిరెడ్డిగారికి ప్రభుత్వములోగల పలుకుబడిని, అసరాను వినియోగించుకొనుటచేత, కారణములు లేకున్నను, మినహాయింపు ఉత్తర్వు రద్దు చేయబడినది. వెంటనే రాబడిన అద్యయిజర్ల ప్రభుత్వం తిరుగా H.R.E. బోర్డువారిని విచారించి, వాస్తవమును పరిశీలించి యీ దేవాలయమునకుగల పై మినహాయింపు ఉత్తర్వును పునరుద్ధరించి ఈ మధ్యలో అర్జీలవిషయం యెట్లైనా, బుచ్చిరెడ్డిపాళెంలో 1947 సం॥ ఆ ప్రాంతంలో తాత్కాలికముగా తయారై పొడసూపిన యువజనసంఘము సెక్రటరీ ఆకేపేరుతో, శ్రీ మేనకూరువారి కుటుంబ అనుచరులగు యిప్పగుంట దశరథరామిరెడ్డిగారిచేత తిరుగా 1948 సం॥లో గవర్నమెంటువారికి, H. R. E. బోర్డువారికి, యింకను తోచినవారందరికి అర్జీలు పంపించినారు. 1938 సం॥ అర్జీలకు సంబంధించిన పాతకవిలెట్ట యీ సంఘమువారికి అందించబడినది. 1949 సం॥లో తిరుగా H.R.E. బోర్డువారిచే విచారణ ప్రారంభింపబడి, 1939 లోకన్న రెట్టింపు పట్టుదల ప్రయత్నములతో పబ్లిక్ విచారణ జరుపబడి, ఆ పారిన్ని అర్జీదార్లు తమ ఆరోపణలు క్రమముగా బుజావు చేయలేక పోవుటచే విచారణ విరమించబడినది. 1949 సం॥లో రాష్ట్రములోని అన్ని దేవాలయములకుగల మినహాయింపు ఉత్తర్వులను గవర్నమెంటువారు ఉపసంహారము చేసినపుడు యీ దేవాలయమునకుగల మినహాయింపుకూడా రద్దుకాబడినది.

గవర్నమెంటు వారున్ను, H. R. E. డిపార్టుమెంటు వారున్ను తృప్తికెంకి యేవిధమైన చర్యలు అవసరము లేదనుకొన్నను, ఈ 1958 సంవత్సరమున మూడవసారి శ్రీ మేనకూరు గోపాలకృష్ణారెడ్డి, వారి అనుచరులు అర్జీలతో బయలుదేరినారు. ఇందులోని ఆరోపణలు గత 1939, 1949 సం॥ల లోనివే గాని క్రొత్తవిగావు. ప్రస్తుతం వీరికియుంకే పలుకుబడి, అసరా కారణముగా సదరు అర్జీ Special Officer, H. R. E. Trusts వారికి విచారణ నిమిత్తం పంపబడినదని తెలియుచున్నది. ఈ విషయము 25-2-1958

—కొంత 10 పేజీలో

నెల్లూరులో జరిగిన వ్యవసాయ పశుప్రదర్శనంలో జిల్లా చాంపియన్ షిప్పు బహుమతి పొందిన శ్రీ కోడూరు శ్రీనివాసులురెడ్డి (పెమ్మారెడ్డిపాళెం) కోడె.

నాగార్జునసాగర్ కుడికాల్వ ప్రవాహ పరిమితి తగ్గించలేదు

పార్లమెంటు సభ్యులు శ్రీ బాలిరెడ్డిగారి ప్రకటన

పార్లమెంటు సభ్యులు, నాగార్జునసాగరం రైతుసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ చేగిరెడ్డి బాలిరెడ్డిగారు ఒక ప్రకటనజేస్తూ, ప్రాజెక్టు కుడికాల్వ పారుదల పరిమితి 21 వేల క్యూసెక్కుల నుండి 11 వేల క్యూసెక్కులకు తగ్గించబడిందనే అపోహ నిరాధారమని, తాను యీ విషయమై అధికారులతో సంప్రదించానని, యీ పరిమితినిమార్చే ఆలోచన ఎక్కడా లేదని; టన్నెల్సు, ప్రధానకాలువ, బ్రిడ్జిలు, అక్విడెట్లు అన్నీ 21 వేల క్యూసెక్కులకు అనుగుణంగానే రూపొందించబడినవని, మొదట్లో అనుకున్న ప్రకారమే కార్యక్రమం కొనసాగిపోతున్నదని, 21 వేల క్యూసెక్కుల పరిమితి కొరకే కుడికాల్వకు సిమెంటు పూయడంగూడా మున్ముందు జరుగగలదని తెల్పుచున్నారు.

ఈ ప్రాజెక్టు, కాల్వలను రెండు దశలలో పూర్తిచేయడం ప్రణాళికా సంఘ వుద్దేశ్యమని; మొదటిదశలో కుడికాల్వ దర్శి తాలూకాలోనిమునిపరకు రాగలదని, మొదటిదశఅయిన వెంటనే, ఎలాంటి కాలవిలంబన లేకుండ, రెండవదశ ప్రారంభింపబడగలదని, కుడికాల్వ పారుదల పరిమితిని తగ్గించే ప్రయత్నముంటే దానిని అన్ని విధాల ప్రతిఘటించగలమనికూడా బాలిరెడ్డిగారు రైతులకు హామీ యిస్తున్నారు.

కాకర్ల కామాక్షయ్యగారి పక్షవాతనివారిణి డిపో
మా "భువనేశ్వరి" గుళికలు (రిజిస్టర్డు) పక్షవాతం, మూర్ఛవాతం, వణుకు, తిమ్మిర్లను త్వరలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. మా ఫోటో ట్రేడ్‌మార్కుగల ఔషధముమాత్రమే వాడుము. వ్యాధి వివరములు తెలుపుడు – యింతకు మించినది ప్రపంచములో లేదు.
ఒక వారమునకు ఔషధము రూ. 7/- లు. ప్యాకింగ్‌పోస్టేజి వేరు.
'ఆయుర్వేదశేఖర' - 'వైద్యవిశారద' 'కవిరాజ' కాకర్ల వెంకటప్పయ్య
పక్షవాతస్పెషలిస్టు (రిజిస్టర్డు) ఆయుర్వేద ప్రాక్టీషనరు - 222, కాకర్లవారివీధి - నెల్లూరు.

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (రిజిస్టర్డు)
పిల్లల లివర్ అండ్ స్ప్లీన్ వ్యాధులను నివారించును
డాక్టర్ పిల్లా పాపయ్యపాత్రుడు అండ్ బ్రదర్స్
19, దక్షిణమాడవీధి - మైలాపూరు - మదరాసు-4. ఫోన్ నెం. 71354 రు.
బ్రాంచి:- 7, పారింగ్‌వాణికోవిల తూర్పువీధి - కుంభకోణము.
అన్ని మందులషాపులలోను దొరకును

★ నెల్లూరు వార్తలు ★

దీనికింత రభసా?

[illegible]

నిడిగుంటపాళెం వైశ్య యువకుని ఆత్మహత్య

[illegible]

ఆత్మకూరు బై ఎలక్షను

[illegible]

గురప్పడి రంగయ్య మరణం

[illegible]

బస్ క్రింద యువకుని మరణం

[illegible]

గజదొంగ దొరికాడు

[illegible]

జయంపు సొసైటి

[illegible]

రామకోటయ్య నిరాహార దీక్ష

[illegible]

మునిసిపల్ వినోటింగు

[illegible]

పెండ్లికట్నం రూ. 50

[illegible] ... 8-3-58 తేదీ నెల్లూరు [illegible] రు. 50 లు [illegible]

వధూవరులకు మా ఆశీర్వాదములు.

-నెల్లూరు నెంకట్రామానాయుడు పత్రికాధిపతి.

[illegible]

శివారెడ్డి సన్మాననిధి

26-2-58 వరకు వచ్చినది	రూ. 6024/-
ఈ వారంలో—	
[illegible]	250/-
[illegible]	250/-
[illegible]	116/-
[illegible]	58/-
[illegible]	50/-
[illegible]	50/-
[illegible]	50/-
[illegible]	50/-
[illegible]	250/-
[illegible]	100/-
మొత్తం	రు. 7248/-

[illegible]

—కమిటీ

హోమియోపతి వైద్యుల సమావేశం

[illegible] 13-4-58 తేదీ నెల్లూరులో జరుగుచున్నది [illegible] 19-A. [illegible] నెల్లూరు.

అవి - ఇవి

[illegible]

డీలక్సు ఎక్స్‌ప్రెస్

[illegible]

డాక్టర్ శ్రీ గోపాలరెడ్డి

[illegible]

ఎన్.జి.ఓ.ల సమావేశం

[illegible]

బజారు ధరలు

[illegible]	1-కి	312.0.0
[illegible]	"	272.0.0
[illegible]	"	310.0.0
[illegible]	"	300.0.0
[illegible]	"	260.0.0
[illegible]	"	250.0.0
[illegible]	"	220.0.0
[illegible]	"	400.0.0
[illegible]	100 [illegible]	44.0.0

గూడూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 294 of 53. E. P. 139 of 57.

[illegible] —వాది.

[illegible] —ప్రతివాది.

[illegible] 9-6-1958 తేదీ ఉ॥ 11 గంటలకు [illegible]

సోంపేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. No. 28 of 1958.

[illegible] ... —వాది.

[illegible] ... —ప్రతివాది.

[illegible] 27-3-58 తేదీ [illegible] 11 గంటలకు [illegible]

—[illegible]

[illegible]

ప్రత్యేక సౌకర్యములతో పూర్తి చేయబడిన

శ్రీ రంగా కిషోర్ యాత్రా స్పెషల్

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంవారి అనుమతి పొందినది)

కాశ్మీరు-బదరీ-బ్రహ్మకపాలముతో సహా సంపూర్ణ ఉత్తరదేశ యాత్ర

మే 14-4-1958వ తేదీన గుంటూరునుండి బయలుదేరును - 6000 మైళ్ళు - 60 దినములు

చారిత్రాత్మక - పవిత్ర - వ్యవసాయ - పారిశ్రామిక పుణ్యక్షేత్రములలో జాతీయ నాయకుల సందర్శనము

కాఫీ - ఫలహార - భోజన - ఇతర సౌకర్యములతో

మనిషి 1-కి రూ. 400 లు మాత్రమే

[illegible]

—యస్. వీరాచారి,

[illegible] - గుంటూరు.

చేమకూర — సారంగధర

**** శ్రీ వాకాటి పెంచలురెడ్డి ****

సారంగధర చరిత్రమును చేమకూర వేంకటకవి ప్రబంధముగా రచించెను. బాణాల శంభుదాసు, కూచిమంచి తిమ్మకవి, గౌరన — వీరు ముగ్గురు సారంగధరుని ద్విపదలో వ్రాసిరి. కొందఱే గ్రంథమును నాటకముగాను, పదములలోను విరచించిరి. ప్రస్తుతము చేమకూర వేంకటకవి ప్రణీత సారంగధర చరిత్రను గుఱించి పరిశీలింతము.

చేమకూర వేంకటకవి విజయవిలాసము, సారంగధర చరిత్రమనెడి కావ్యములను రచించెను. విజయవిలాసము శృంగారరస భూయిష్టము. ఉలూపి, చిత్రాంగద, సుభద్రలను విజయుండు వివాహమైనట్లుండుటచే ఈ కావ్యము విజయవిలాసమని వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. ఈ ప్రబంధమునకు "సుభద్రా పరిణయము"ను నామాంతరము వ్యవహారమున నున్నది. కాని 'విజయ విలాస' మనుటయే సముచితమని మనీషులాభిప్రాయము.

వేంకటకవి తంజావూరు పరిపాలించిన రఘునాథనాయకుని యాస్థానపండితుఁడు. ఇతఁడు నియోగి బ్రాహ్మణుఁడు. లక్ష్మణామాత్య తనూభవుఁడు. కాని కొందఱు వేంకటకవి శూద్రుఁడని యభిప్రాయపడియున్నారు. శ్రీ తిరుపతి వేంకటకవులు తాము రచించిన 'కలగూరగంప' గ్రంథములో నీకవిని గుఱించి యిట్లు వ్రాసిరి.

'విజయ విలాసకర్త సువి
వేకి, మహాకవి యన్యజాతికిన్
ద్యానకు సద్భవించిన సు
ధీతిలకుండు'

కులమును గుఱించిన కళంకమెట్లున్నను, ఈ కవి తెల్లజాని 'మహాకవి' అని శ్రీ తిరుపతి కవులు తమ యభిప్రాయమును వెలిబుచ్చియున్నారు. వేంకటరాజు క్రీ॥ శ॥ 1614–33 నడుమవాఁడు.

'ఆశీర్నమస్క్రియా వస్తునిర్దేశః' అనెడి ప్రాచీనకవి సాంప్రదాయానుసారముగ, కవి తన కావ్యమును ఆశీస్సుతోఁ బ్రారంభించెను. 'ఇంటిపేరునసైనను, కవిత్వమునను' అనెడినుడి పామరజనాళి మొదలు పండిత ప్రకాండుల వఱకు విదితమే. అలంతిపదములతోఁ బద్యములను చమత్కార యుక్తముగ వ్రాయఁజాలిన వాఁడు వేంకటకవి. ఈతని రచన శబ్దములను, శ్రోతలను, జదువ, విన, కుతూహలము జనింపఁజేయును. ఈతని కవనము నారికేళము గాక, గోస్తనీపాకమునఁనుండును. శిరీషకుసుమ పేశలమై చెన్నారుచుండును.

సారంగధరుని శీలసంరక్షణమే సారంగధర చరిత్రయందలి ముఖ్యవిషయము.

"ప్రాణంవాపి పరిత్యజ్య మానమేవాభిరక్షతు,
అనిత్యోభవతి ప్రాణో మాన ఆచంద్రతారకమ్"

ప్రాణమునైనను విడిచి మానమును సంరక్షించుకొనవలెను. కారణమేమనఁగా ప్రాణము నిత్యము కాదు. మానము ఆచంద్రార్కముగ నుండును. కావున మానవుఁడు శీలపరిరక్షణమే తన పరమ లక్ష్యముగ నెంచుకొనవలెను.

వేంకటకవి గౌరనకృత నవనాథచరిత్రము ననుకరించెను.

"పాతకంబనక నాపైఁ దప్పులెన్ని
పతిసోదలేల కోపము పుట్టఁజేస్తు,
ఇటఁజేలనపఁ బుత్త్రుఁడనక దండించు
జాలునీపని కంత వచ్చునఁబోయి
వాలాయముసను భాగ్యముఁగొనివత్తు
విడువిడుమని చేయి, విడఁజాఁతిగిచి"
(నవనాథ)

ఉ॥ అయ్యను పాతకంబని భి
యంపడకూరక యేలనాపయిన్
మాయలువన్ని భూవరుమ
నంబుఁ గలంగఁగఁజేయఁ జేసెబో
యీయుపవేల పుత్త్రుఁడని
యాత్మఁదలంపక నొంచునారె నా,
శే యిదివట్టి కంపని
శే దిటువంటిచె నీతిమార్గముల్"
(సారంగధర)

* * *

"తల్లినాయొడనీకుఁ దగునె కోపంబు
మల్లడిగొనుచున్న మన్మథు వేడుకఁ
లోనుపడి ధర్మ శీలంబువదలి
తెక్కలిప్రాణంబు తీపనిగోర్కె
నిక్కలంబు గాఁదీర్చు నిమిషార్ధసుఖము
కొఱఁబడ జనులచే నొగిరట్టువిట్టు
గుడిచి యూతనువు వీడ్కొనినంత జముని
దూతలచే నొచ్చి తునివచ్చి హీన
జాతిఁ బుట్టుటకంటె జగములోఁగీర్తి
వెలయ, నీకును మహీవిభునకుఁ బ్రియము
దలకొనునంతకుఁ దలయొగ్గి మనసు
గట్టిగానిలిపి కొంకక చావుకాన
గట్టియుండఁగ దైవగతి యటమీఁద"
(నవనాథ)

క॥ తల్లీ నాపై నీకుం
జెల్లునె కోపంబు మదనశితశరపాళీ
హల్లీపక విహతివ్యథఁ
దల్లడపడి పట్టిరూలు తగవాపూనన్.

మ॥ ఇపుడీవాఁడు భయంకరోక్తులకుఁగా
వేలోఁగి దుర్వృత్తి న
ల్పపుసౌఖ్యంబగు నీ మనోరథము దీ
ర్పంబూనినన్, లోకమం
దపకీర్తింబడి మీఁదఁబ్రెల్లి యమబా
ధానీకముంజెంది హీ
నపుజాతిం మరిఁబుట్టఁగావలయుఁ గాం
తా పెక్కు వేలేండ్లిలన్.

గీ॥ అట్లగుటకంటె నీకు విననమ్మయొకటి
జగతిలోఁగీర్తి వెలయఁగాఁ దెగువమీఁ
నీకు రాజునకింపు పండిల్లఁ జేత
కైయ్యకొనియుండ నటమీఁద నీశ్వరాజ్ఞ.
(సారంగధర)

* * *

గౌరన నవనాథ చరిత్రములోని ద్విపదలను వేంకటకవి అనుకరించినట్లు, వేంకటకవి పద్యములను బాణాల శంభుదాసుండు, కూచిమంచితిమ్మకవియు అనుకరించిరి. మచ్చునకు:-

క॥ తలకలిగినఁ గుల్లాయలు
గలవే నగనైన నీవు గలిగినఁ దాద్య
క్కలరినము లెన్నియైనన్
గలిగెడుఁ బోకుమని యడ్డఁగాళ్ళయ్యంగన్
(సారంగధర)

హోవలదట్టి పావురములుతేవి?
తలయున్న కుల్లాయి తగిలింపవచ్చు.
కలరఁజుము నీవు గలిగినఁగలవు.
(బాణాల శంభుదాసుఁడు)

* * *

వేంకటకవి తెనుఁగునీమలోని సంప్రదాయములు, అలవాటులు, జాతీయములు, బాగుగఁ దెలిసిన దిట్ట. కావుననే సారంగధర చరిత్రములో నీ కవిపుంగవుఁడు చక్కని జాతీయములను, సామెతలను పద్యములలో హృద్యముగ పొదుపఁగలిగెను. అందువలననే సారంగధర కమ్మని కావ్యమయ్యెను. మచ్చునకుఁ గతిపయ లోకోక్తులు, జాతీయోక్తులను బొందుపఱతును.

కుత్తుకవిషము నాలుక బెల్లము
గ్రామవాస్తి, కులస్వామి
తలప్రాణము తోకకువచ్చు
బొట్టుపెట్టినట్లు
మనసెఱుఁగనికల్ల—ఒడలెఱుఁగని పాపము
నిలువునీరునఁ బండినట్లు
నీళ్లలోని ముల్లు

అచ్చటచ్చట వేంకటకవి వర్ణనలు సహజముగను రమ్యముగ నుండును. చూడుఁడు.

ఉ॥ పాలెడలోనఁబోసి పనఁ
బాలు పెయుంగిలకొట్టి కాళ్ళపై
బాలకునుంచి, బ్రేల్ పెలవి
పైపెడగానిడి, యుగ్గవెట్టి యా
కేలటు బొజ్జపైనిమిరి
కెంజిగినేతుల నెత్తి, గట్టురా
మాలి యనుంగుపాపకిని
జోకలజోకలటంచు బల్కుచున్.

సీ॥ కనుఱెప్పవేయక కనుఁగొంచు తనలోన
నుంగుంగ యనిపారె నుగ్గడింప
పెలనవ్వు పాలబుగ్గలపై దువాళింప
నత్తత్త యని దొంగి యాడుచుండ
విద్దెము సేయుచు వింతలే కొవ్వరు
చప్పటుల్ గొట్టిన సరగసరుగ
బిలిబిలి ముద్దుమాటలతోడ దాదిప్రే
లంది మెల్లనె తప్పటడుగు లిడఁగఁ

గీ॥ కనుమొఱంగి చెలుల్ మఱుఁగున నడంగి
తొంగిచూచి దూలూచి యన్నంగి కాకి
కన్నగఁగుమారుఁ గౌఁగిట గారవించి
యలరుదురు తేర్పఁ దలిదండ్రులనుదినంబు.

సారంగధరునకు దాదులు ఉయ్యాల జేసిన విధమునెట్లు కవి వర్ణించెనో గమనింపుఁడు.

గీ॥ లాలిగట్టిరి గంధోపలాలి శాఖ
లాలి హుమసాందత్రి చంద్రోపలాలి పాథ
లాలితస్థలి హరుని యిల్లాలిఁ బాడి
మేలిజవరాలిగములు రాచబాలకుపుడు.

భోగకుటిలశిరోజాతిలకమగు చిత్రాంగి, సారంగధరుని మోహించి సమయము కొఱకు నిరీక్షించియుండెను. సారంగధరుఁడు చెలికాండ్రతోఁ గూడి పావురముల నెగుర జేయుచుండ, చిత్రాంగి, మేడమీఁద రాచిలుకనుబట్టి చిలుకపలుకుల నటుచూపి పిలిచిన, సారంగధరుం డెగురవేసిన పావురంబు చిలుకను దన పెంటిగాఁదలఁచి మేడపై వ్రాలెను. తన కాంతదీబునని చిత్రాంగి మనంబున తలఁచెను. సారంగధరుఁడు పావురము కొఱకు రాజాలేని వేళ చిత్రాంగి భవనము ప్రవేశింప నుద్దేశించెను. దీర్ఘదర్శియగు మతిమంతుఁడు సుబుద్ధి, సారంగధరునకుఁ గొన్ని సుబోధలను ప్రబోధించెను. ఈ ప్రబోధములను ప్రతివారు తప్పక పాటింపవలెను.

క॥ వలపునటు, వావులానవి
యలసత్యమునున్న, తలఁపులఁబ్రదాయల్
తలఁచదని బాపచేసిన
జలజాక్షుల నమ్మరాదు సారంగధరా.

గీ॥ వయసువాఁడును మిగుల బాగయినవాఁడు
వన్నెట వొయ్యారియైయుండు నట్టివాఁడు
దైవగతి నొంటిపాటునఁ దగిలెనేని
యోజనెడి ప్రైకోనదెయొట్టి యువిదలైన.

ఆ॥ నిజము ధీమ్మన్నంతటి జితేంద్రియునకైన
సాకపుట్టు, మదిని రాగవుట్ట
తితకులను కొంత యేకాంతమైయున్న
గనముపట్టు, యువతి జనముపట్టు.

చిత్రాంగి సారంగధరుని తూలీలావణ్యాకృతిశయములను జేనోళ్ల ప్రస్తుతించి యుక్తి గల రసోక్తిపితములను చిత్రములను నానికిఁ జూప, రాజనందుఁడు దొసఁగిన ప్రత్యుత్తరములు గమనార్హములు. మచ్చునకు:-

ఉ॥ అల్లన గాధిరాజసుతుఁ
డర్మిలి మేనక ముద్దునర్పు రా
గిల్లి కుచంబులాన గను
కింపుటగంటివె రాజుమారి యా
నల్ల నగాది రాజసుతుఁ
డర్మిలి మేనక ముద్దునర్పు రా
గిల్లి కుచంబులాన గను
కింపుట రాజ్యముగాదె మానినీ.

ఉ॥ నిక్కఁగఁజూడు చిత్రమిది
నెమ్మదివేడుక సోలలాడు న
మ్మక్కలగట్టు బట్టబయ
లై గనిపింపఁగ కౌరిపాన్పుపై
నెక్కి రమించుచున్క యవు
నే మగవాఁ డిది చిత్రమాట తా
నిక్కము కృష్ణలీలగద
నీ విపుడెన్నిన మార్గమంతయున్.

"యథారాజా తథాప్రజా" అనునట్లు రాజు నీతివంతుఁడైన ప్రజలును నీతివంతు లగుదురు. చిత్రాంగి సారంగధరునిపై రాజరాజుతోఁ గొండెములు చెప్పఁగా, రాజు మనీషులగు మంత్రులను రావించి, తనయుఁడని భావింపక, వారి తీర్మానము ననుసరించి శిక్షవిధించెను. ఇందువలన రాజరాజు చండశాసనుఁడని చెప్పుట కవకాశము కలదు.

చేమకూర వేంకటకవి, శృంగారరసముతోఁ బాటు కరుణరసమును చక్కఁగఁ బోషించెను. రాజరాజు కుమారునకు శిక్ష విధించిన విషయము తెలిసినపిమ్మట రత్నాంగి విలపించిన విధము పాషాణహృదయులైనను కరఁగింప జాలునటులో నతిశయోక్తి లేదు. మచ్చునకు:

సీ॥ చంద్రోదయంబైన చందాన నీరాక
గన్నులుచల్లఁగాఁ గాంచుచెప్పుడు
నిమఁ గొండఁగాఁజూచుకొని యేవిచారంబు
లేకయుండుదు నాత్మలేకమైన
నిమమంతరదక్షైన నీవు రాకుండిన
నడియే మొరాఁదని యడుగుచూతుఁ
దెలియఁజూచినయొడ దృష్టిదాఁకునోయని
తేర్కదీఁలఁగఁజూడ వెఱతునిన్ను

గీ॥ నెటువలెఁదరింతు నీ రూపమెచటఁగందు
నీ వికను వత్తువనియొండు నెదురుచూతు
మనములోనిన్ను నేలాగు మఱవనేర్తు
నీవు లేనిది యొక బ్రతుకే కుమార.

సారంగధరుఁడు, తన తల్లి రత్నాంగి, పినతల్లియగు చిత్రాంగిని, తండ్రియగు రాజరాజును దూరముసేయుఁడని కంకించి తల్లినూరడించిన, విధము గమనించిన, సారంగధరుని సౌశీల్యము, ధీరోదాత్తత సుస్పష్టమగును. చూడుఁడు.

చ॥ అడలకుమమ్మ నీవు, కల
నైనను రాజును దూరకమ్మ యే
యెడల సపత్నితోఁ గెలిమి
యుండుక దప్పకుమమ్మ నాదు సం
గడిఁ జరియించు, నాదు చెలి
కాండ్రను నాదరించవమ్మ యుం
డదరఁగ నన్నుఁ గన్నమ్మ వ
నమ్మ విచారము మాని మానినీ.

ఇట్లు వివరింపఁబూనిన నెన్నియో విషయముల నుదాహరింపవలసి వచ్చును. వ్యాస విస్తరభీతిచే, వ్యాసమును ముగించుచున్నాను. సాహిత్య జిజ్ఞాసువులు, తెక్కలింగల రసవత్తర కావ్యములనలె చేమకూర కృతులను బఠించి, రసాస్వాదన మొనరింతురని విశ్వసింతును.

—

పల్లెలు

వింజమూరు కవి సన్మానము

శ్రీ రఘువీరచరిత గ్రంథకర్తలు శ్రీ జంగా నృసింహశాస్త్రిగారిని, వింజమూరు పౌర ఆహ్వానసంఘం వారు, రు. 116లు, దుశ్శాలువతో ఘనంగా సత్కరించిరి. పంచాయితీ కార్యాలయ ఆవరణంలో, డాక్టరు సి. లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో తెలుగు పండితులు శ్రీ నారాయణయ్య, ఆత్మకూరు హెడ్మాష్టరు శ్రీ సుందరేశం ప్రభృతులు కావ్యప్రశస్త్యమును, రచనా సౌష్టవమును, ధారాశుద్ధినిగూర్చి ముచ్చటించిరి. శాస్త్రిగారు రఘువీరచరితమును పఠించిన అనంతరం, పంచాయితీ అధ్యక్షులు శ్రీ చలమారెడ్డిగారు పై ఆహ్వానసంఘం తరఫున నృసింహశాస్త్రిగారిని సత్కరించిరి. జి. వెంకట్రామానాయుడుగారి మంగళాచరణంతో సన్మానసభ జయప్రదముగా ముగిసింది. —ఓ. వి.

కాళయకాగొల్లు పోస్టాఫీసు

రిజిష్టరు లెటర్లు సరిగ్గా బట్వాడాగాక, అబద్ధపు సమాచారంతో త్రిప్పి పంపబడుతున్నవి. దీనివల్ల కోర్టువగైరా అత్యవసర పనులు భంగమై, తీరని నష్టం కలుగుతున్నది. పై అధికార్లు దీనిని విచారించి, యికముందైనా సక్రమంగా డెలివరీ అగునట్లు చూడగోరుతాము. —పి. నరసింహం

తూర్పుకనుపూరు జంతుబలి

గూడూరు తాలూకా తూర్పు కనుపూరు ముత్యాలమ్మ - బాల గురునాథస్వామి - అంకమ్మ తిరునాళ్ల సందర్భంలో, శక్తుల ప్రీత్యర్థం కోరుకొని జంతువులను బలిచ్చారు. తల్లిబిడ్డలను బలికోరుతుందా? జంతుబలి చట్టవిరుద్ధం. మధ్యయుగం నాటి యీ ఆటవిక పద్ధతిని నాగరిక ప్రపంచం ఒప్పుకోదు. యికనైనా యిలాంటి పనులు మానడం అవసరం. ఈ జాతర వేడుకలలోనే ఏరూరు వెంకురెడ్డి - సిద్ధవరం వరదారెడ్డివర్గాలమధ్య పెద్దకొట్లాట జరిగి, వెంకురెడ్డి అతనిభార్యకు బలమైన గాయాలు తగిలినవి. వారిరువురూ కోటహాస్పిటల్లో చికిత్సపొందుతున్నారు. కోటపోలీసు, సింహాద్రి రామలింగంశెట్టిగారలు యీ కొట్లాటను అదుపులో పెట్టారు.

—శ్రీహరి మునుస్వామిదాస్.

వరకవిపూడి శిబిరం

కోటపల్లి గూడూరు జాతీయ విస్తరణ కేంద్రమువారి ఆధ్వర్యమున, 10 నుండి 12 తేదివరకు గ్రామనాయకుల శిక్షణ శిబిరము నిర్వహించబడింది. మునునూరువారిపాలెం పంచాయితీ అధ్యక్షులు, బి.ఏ. రైతు శ్రీ మునుకూరు సుందరరామరెడ్డిగారు శిబిరానికి ప్రారంభోత్సవం చేస్తూ, పార్టీలు కక్షలుమాని గ్రామైక్యానికి, ప్రణాళికా విజయానికి కృషిచేయవలసిందిగా ప్రజలకు విజ్ఞప్తిచేసిరి. జిల్లా ప్రణాళికాధికారి శ్రీ మల్లికార్జునం, వ్యవసాయశాఖాధికారి శ్రీ రఘునాథరెడ్డి, ప్రణాళిక ప్రచారాధికారి శ్రీ గోపాలకృష్ణమూర్తిగారలు గ్రామనాయకుల విధులు, వ్యవసాయ పద్ధతులు, పంచవర్ష ప్రణాళికను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఈ శిబిరంలో 50 మంది నాయకులు శిక్షణపొందారు. వనమహోత్సవం, వినోద కార్యక్రమాలు, సినిమా ప్రదర్శనాలుకూడా జరిగినవి. బి.డి.ఓ. ఈశ్వరయ్యగారి వందన సమర్పణంతో శిబిరం సమాప్తమైంది. —ఓ.వి.

వెన్నూరు మరణం

కందుకూరుతాలూకా వెన్నూరు వాస్తవ్యులు శ్రీ కామినేని వెంకటస్వామినాయుడుగారు 20 తేది మరణించారు. వీరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగా, పంచాయితీ అధ్యక్షులుగ పనిచేసి ప్రజాభిమానాన్ని పొందినవ్యక్తి. చనిపోవునప్పటికి వీరివయస్సు 90 సంవత్సరాలు. వారి మరణానికి మా సానుభూతి.

—యస్. చెంచయ్య.

వెంకటగిరిలో మోదీక్యాంపు

మే మాసమున వెంకటగిరిలో పద్మశ్రీ డాక్టర్ యం. సి. మోదీ గారి వుచితనేత్రచికిత్సాకేంద్రమును ఏర్పాటుచేయు సందర్భమున ఆయుర్వేద వైద్యులు, వుదారస్వభావులు శ్రీ లోకా వెంకట్రామయ్యగారు రూ 516 లు విరాళమిచ్చుటకు వాగ్దానం చేసినందుకు వారికి మా కృతజ్ఞత. ఇతర దాతలుకూడా యం. నంబేరుమాల్లు శెట్టిగారివలె విరాళాలుపంపి, క్యాంపును విజయవంతంచేసి అంధులకు సహాయపడవలసిందిగా కోరుతున్నాము. —పి. రామకృష్ణయ్య

* * *

నాగమాంబాపురం ఛానల్

కలిగిరి చెరువు సదరన్ ఛానల్ నుండి పారునట్టిది, కాల్వలన్నిటికంటె పల్లమైనట్టిది, బలరామరెడ్డికాల్వ అని పిలువబడుతూవుండే యీ నాగమాంబాపురం ఛానల్ క్రింద తోటలసాగుబడి విస్తారంగా వున్నదిగాని, ఫలితం నోటికందే యీ సమయంలో నీరులేక ఎండిపోతున్నవి. ముందువేసిన తోటలకు నీరుయివ్వక, వెనుకవేసిన రెండవకారుకు సరఫరాయివ్వడం ఎంతన్యాయంగా, ధర్మంగా వున్నదో చూడండి. కిస్తులువసూలు చేసుకునేటప్పుడు, వారానికొకసారైనా ఒకతడియివ్వవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద లేదా? లచ్చారెడ్డి పోయినతర్వాత రైతుల గోడు వినే అధికారే రావడంలేదు.

—శర్మ

* * *

ఆత్మకూరు నేతాజీక్లబ్బు

రివిన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసరు శ్రీ టి. యల్. బాలకృష్ణన్ గారి అధ్యక్షతన క్లబ్ వార్షికోత్సవం విజయవంతంగా జరిగింది. వుదయం ఆటలపోటీలు నిర్వహింపబడినవి. సాయంకాలం సమావేశంలో అధ్యక్షులు యిలాంటి క్లబ్బుల సాంఘిక ప్రయోజనాలను వివరించి, సభ్యత్వం పెంచుకోవలసిందిగా సూచించారు. క్లబ్బు కార్యదర్శి డాక్టర్ సి. యల్. ఎస్. రెడ్డిగారు నివేదిక సమర్పిస్తూ, సహాయంచేసిన వారందరికి కృతజ్ఞత వెల్లడించారు. క్లబ్బు ప్రెసిడెంటు, తాసీల్దారు శ్రీ వేపకొమ్మ శ్రీరాములుగారు వందనసమర్పణం చేశారు. శ్రీరామా డార్ పార్టీ సంగీత కార్యక్రమం జనరంజకంగా వుండినది. వినోద వేషధారణ, తెలుగు ఏకాంకిక ప్రదర్శనం, బహుమతి ప్రదానం జరిగినవి. —ఓ. వి.

* * *

కనిగిరి కాటకం

కనిగిరి తాలూకాలో కనిగిరికి చుట్టుప్రక్కల వున్న వూళ్లలో వర్షాలులేక, పైర్లు పండక, పశువులకు మనుష్యులకు కొన్నిగ్రామాలలో నీళ్లులేక అవస్థపడుతున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో అధికార్లు రూపాయలో పదునాల్గు అణాల పంటపండిందని, పూర్తిశిస్తు చెల్లించాలని రైతులను వేధిస్తున్నారు. తాలూకాలో రూపాయకు రెండణాల పంటగూడా పండలేదు. వున్నతాధికార్లు తాలూకాలో పర్యటించి యదార్థ పరిస్థితులను తెలుసుకొని, రైతులకు సహాయపడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

* * *

కనిగిరిలో శ్రీ సాయిబాబా గుడికట్టించుటకు ప్రతిష్ఠాపన జరిగింది. శ్రీ ఏ. వి. సుబ్బారావు, మాకినేని కొండయ్య, పెరుమాళ్ల సుబ్బరాయుడు గారలు తలా రు. 116 లు, డాక్టరు నరసింహారావుగారు రు. 58 లు, విరాళాలిచ్చారు. సాయిబాబా భక్తులైన దాతలు విరాళాలు నాపేర కనిగిరి అడ్రసుకు పంపి యీ సత్కార్యానికి సహాయపడ ప్రార్థన.

—మాకినేని కొండయ్య

* * *

శ్రీహరికోట మద్యనిషేధం

శ్రీహరికోట పునరుద్ధరణ సంఘసమావేశం శ్రీ వెంట్రిడ్డి యర్రపరెడ్డిగారి అధ్యక్షతన జరిగి, శ్రీహరికోట గ్రామాలలో మద్యనిషేధం కఠినంగా అమలు జరుగుటకు, అతిక్రమించిన వారిపట్ల చర్య జరిపించుటకు జీతంమీద మారిగోవిందరెడ్డి అనుఒకవ్యక్తిని నియమిస్తూ, అందరూ అతనితో సహకరించవలసిందిగా కోరుతూ తీర్మానించబడినట్లు తెల్పుతున్నారు.

ప్రస్తుతం నెల్లూరు పెద్దాస్పత్రిలోవున్న డాక్టరు దుర్గాప్రసాదుగారు శ్రీహరికోటలో పనిచేసినప్పుడు, యీ త్రాగుడును మాన్పించడంలో నిరంతరం కృషిచేసి, చాలవరకు కృతకృత్యులై, ఆ ప్రజల అభిమానాన్ని ఎంతగానో పొందారు. అజ్ఞానానికి, అనాగరికతకు లోనైన యీ ప్రాంతంలో దుర్గాప్రసాద్ గారివలె సంతోషంగా పనిచేసిన డాక్టర్లు అరుదు.

మద్యనిషేధం విఫలంగావడం కండ్లారా చూస్తూ, కఠినంగా అమలు జరుపుటకు చర్యలు తీసుకోనక, నీతులు వల్లించే సంజీవరెడ్డిగారి ప్రభుత్వంకన్నా; తమ ప్రక్కన కాస్తున్నా, త్రాగి తందనాలాడుతున్నా దానిని నిరోధించడానికి పూనుకోవని నాగరికము, అభివృద్ధి చెందినవని చెప్పుకునే ప్రదేశాలకన్నా; ప్రపంచంతో సంబంధంలేని, అన్నిటా వెనుకబడిన యీ శ్రీహరికోట ప్రజలు ఎంత నీతివంతులో, ఎంతనాగరికులో చూడండి. మద్యనిషేధం విషయంలో, ఫలితం ఎట్లున్నా, ఆదర్శకృషికి పూనుకున్న శ్రీహరికోటపునరుద్ధరణసంఘాన్ని అభినందిస్తున్నాం.

* * *

కావలి సమావేశం

రైతుప్రతినిధుల సమావేశం 16 తేది శ్రీ జ. సి. కొండయ్యగారి అధ్యక్షతన జరిగింది. అధ్యక్షులు శ్రీ తోట రామమూర్తిగారు సమావేశప్రాధాన్యత వివరించారు. వివిధ ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు తమ ప్రాంత పరిస్థితులను నివేదించారు. కొండయ్యగారు వుపన్యసిస్తూ మెట్టతాలూకాలస్థితి అంతా యీ విధంగానే వున్నదని, కావున యీ ప్రాంతములను కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటింపజేసి, శిస్తువసూళ్ళను ఆపించి, కరువుపనులు ప్రారంభమయ్యేట్లు చూడాలని, దీనికి రైతుల సంఘటిత ఆందోళన అవసరమని ఉద్ఘాటించారు.

పై కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించుటకు శ్రీ బొలినేని కేశవయ్యగారు అధ్యక్షులుగ ఒక కార్యాచరణ సంఘం నియమించబడింది. కావలి తాలూకాను కఱువుప్రాంతంక్రింద ప్రకటించి, శిస్తువసూళ్ళుఆపి మేజరు మైనరు యిరిగేషన్ పనులు వెంటనే ప్రారంభించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ తీర్మానించబడింది.

కార్యాచరణ సమితివారు 17 తేది తాసిల్దారు, డిప్టీ కలెక్టర్లను కలుసుకొని శిస్తురెమిషన్ యిప్పించమని కోరుతూ నివేదిక సమర్పించారు. తాము తనిఖీచేసి అవసరసహాయం చేయగలమని వారు హామీ యిచ్చారు.

—పెన్నా కోటయ్య

* * *

కొడవలూరు పంచాయితీ: మంత్రికి నివేదిక

స్థానిక స్వపరిపాలనా మంత్రి శ్రీ కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు నెల్లూరు వచ్చిన సందర్భంలో, కొడవలూరు పంచాయితీ మెజారిటీ సభ్యులు పక్షంగా వుపాధ్యక్షుడు ఇహ్యాసిద్దయ్యగారు ఒక నివేదిక సమర్పించారు. 1957 ఫిబ్రవరిలో ప్రెసిడెంటును తొలగించమని జిల్లా పంచాయితీ ఆఫీసరు, డిప్టీ పంచాయితీ ఆఫీసరు గారలు సిఫారసుచేసినా, ఇన్స్పెక్టరు జనరలు యిప్పటివరకు ఎలాంటి చర్య జరుపలేదని, యీ అధ్యక్షునికి కమ్యూనిస్టు శాసనసభ్యుడు శ్రీ బసవారెడ్డి శంకరయ్యగారి సహాయసంపత్తి వున్నదని, శంకరయ్యగారు అతని పక్షంగా హైదరాబాదులోగూడా పనిచేస్తున్నారని తెలుస్తున్నదని, కావున క్రొత్త అధ్యక్షుని ఎన్నుకునే అవకాశం కలిగించి, పంచాయితీ సక్రమపాలనకు దోహదమీయవలసిందిగా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తిచేయబడింది.

ఈ నివేదిక మార్చి 6 తేది యివ్వబడింది.

—ఓ. వి.

* * *

కావలి గ్రంధాలయం మార్పు

ఇంతవరకు విష్ణాలయం వీధిలో వుంటుండిన జిల్లాలైబ్రేరీ అథారిటీవారి బ్రాంచిలైబ్రేరీ పాఠకుల సౌకర్యార్థం గవర్నమెంటు హాస్పిటలుకు దగ్గరలోవున్న వ్యయంపాకులవారి వీధిలోని పెద్ద భవనములోనికి మార్చబడినది. చిన్నపిల్లలకు, బాలికలకు ప్రత్యేక సౌకర్యములు ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఈ మార్పును పాఠకులు గమనించవలెను.

—ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి.

* * *

కందుకూరు కోర్టు

180 గ్రామాలు రెండు లక్షల జనాభాగల కందుకూరు తాలూకా ఎప్పుడూ కాంగ్రెసును కొలుస్తున్నా, కాంగ్రెస్ మాత్రం సవతితల్లి ప్రేమను కనబరుస్తున్నది. ఎన్నోసంవత్సరాలనుండి పర్మనెంటుగా వుండిన సబ్ మేజిస్ట్రేటుకోర్టును ఎత్తివేసి, తిరిగా నెలకొల్పి, ఏ సంవత్సరానికి ఆసంవత్సరం పొడిగిస్తున్నారు. సివిలు సంబంధమైన కేసులకు అటు కనిగిరిలో, యిటు కావలిలో పోవలసిన దుస్థితి యీ తాలూకా ప్రజలకు కలుగుతున్నది. ప్రస్తుతము రాష్ట్రమంతటా మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటు కోర్టులను మునసబుకోర్టులుగా మారుస్తున్నారు. కాని కందుకూరులోనున్న మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటు కోర్టును రద్దుచేసి, కనిగిరిలో అడిషనల్ మునసబు కోర్టును పెట్టుటకు ప్రయత్నాలు చేయుచున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఇది అన్యాయము. కందుకూరులోని మేజిస్ట్రేటు కోర్టును పర్మనెంటు

—కొనసాగింపు 12-వ పేజీలో

పసిరికలు - - కామెర్లు

భయపడపనిలేదు

★

డాక్టరు సి. రామయ్యంగారు,
రంగనాయకులపేట — నెల్లూరు.

కుష్ఠు బొల్లి

సర్వమేహ పొడలకు

గ్యారంటీ చికిత్స

రెడ్డిక్స్‌కో

శ్రీ కృష్ణాశ్రమం - (స్థాపితం 1920)

హెడ్ ఆఫీసు : గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

బ్రాంచి : కాపువీధి, నెల్లూరు

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 80 of 45. E. P. 169 of 57

కాకర్లమూడి జగన్నాథరావు—వాది.(D. H)

పారిశాల రామం వగైరాలు

—3 to 5 ప్రతివాదులు.

వేలంప్రకటన:- శ్రీకాకుళంజిల్లా చీపురుపల్లి సబు డి. యిలాకా లవిడాం అగ్రహారంలో 3 to 5 ప్రతివాద్లు (J. D. S) తాలూకు పట్టా నె 1098 రు బాపతు బ్లాకు సర్వే నె 41 రు యు 2–0 ట్లు మెట్ట, బ్లాకు సర్వే నె 26 రు యు 1–50 ట్లు 6 మూర్తులు పల్లం, బ్లాకు సర్వే నె 58 రు యు 2–0 ట్లు పల్లం, బ్లాకు సర్వే నె 63 రులో యు 0–50 ట్లు, యు 1–90 ట్లు, యు 1–92 ట్లు, యు 2–0 ట్లు పల్లమున్నూ, పై బ్లాకు సర్వే నెంబరులలో 3 to 5 ప్రతివాద్లకు (J D. S) హక్కు అనుభవంగల 3/5-వ వంతు పై కోర్టువారియెదుట వేలం ఇష్టియాదు షరతులకు లోబడి 14–4–1958 తేది పగలు 11 గంటల లగాయతు సా॥ 5 గంటల వరకు వేలము వేయబడును.

1-వ	అయిటం	సర్కారుపాట	రూ. 360/- లు
2-వ	,,	,,	రూ. 540/- లు
3-వ	,,	,,	రూ. 720/- లు
4-వ	,,	,,	రూ. 180/- లు
5-వ	,,	,,	రూ. 654/- లు
6-వ	,,	,,	రూ. 708/- లు
7-వ	,,	,,	రూ. 720/- లు

—కె. పార్థసారధి - వాదిఅడ్వకేటు.

తిరుపతి డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. No. 389 of 1957.

శ్రీ కాళహస్తి యిలాకా అక్కగారిపేటలో యుండు పసుపులేటి శ్రీనివాసులుశెట్టి—వాది

నెల్లూరు టవును పత్తేఖాన్‌పేటలో యుండు అంపాబాలం పోలంరాజు —ప్రతివాది.

వాదికేటికి ప్రతివాది 5–1–1949 తేదిన వ్రాయించి యిచ్చియుండు రూ. 100/- లు ప్రామిసరీ నోటు తా॥ బాకీని రాబట్టుకొనుటకు వాది పై నెం.బరు దావాచేసి సదరుదావా 15–4–58 తేదీకి వాయిదా వేసియున్నది. మీరు ఏమైనా ఆక్షేపణలున్నయెడల పై కోర్టుకు పగలు 11 గంటలకు హాజరై తెలుపుకోవలయును.

—బి. రామకృష్ణయ్య - వాదిఅడ్వకేట్.

★★★ ఇదీ లోకవృత్తం ★★★

(3 వ పేజీ తరువాయి)

కాని మనమిప్పుడేం చేస్తున్నాం. మనం నిర్మించబోయే సౌధం ఎంతో రమ్యంగా వుంటుందో జనానికి వర్ణిస్తున్నాం. కాని దానిని నిర్మించుటకే స్వజనాత్మక శక్తిని ప్రజలలో కలిగించలేకున్నాం. ఇదీ మన విషమావస్థ.

ఇందుకుగాను దేశం దేశాన్ని నడిపేపార్టీ మరింత కట్టుదిట్టంగా తయారుగావలెను. కేవలం స్వార్థాలుగలవారు ఇందులో కొంత మందే వున్నారు. మిగిలినవారంతా మధ్యమ రకంవారు. సంస్థను ఎంత బిగించినా వీరుపోరు; వీరూ కొంత పట్టుదలతో పనిచేస్తారు. కేవలం స్వార్థులవదగిన వారిలోకూడా సౌజన్య లనేకులు వస్తుంటారు. ఇందరు కలిసి వచ్చిన తర్వాత, ఆ కొందరేమీ చేయలేరు; చేసినా అది గడ్డికట్టదు.

వెంటనే, సోషలిజమును అంగీకరించేవారి నందరినీ ఈపార్టీ తనలోకి చేపరుతూగా ఆహ్వానించుకోవలెను. కొంత సాధనచేసి అందరినీ వెలుపలినుంచి లోనికిలాగి, సంస్థను పకడ్‌బందీ చేయవలెను.

ఈ కర్తవ్యాన్ని విస్మరించి చిల్లర తగాదాలను ధేబర్ ముందు తెచ్చిపెడితే, ఈ తెఖ్యాలతో మన బండి ముందుకు నడిచేనా అని ఆ పుణ్యాత్ముడువిసుగుకెంది మరలిపోగలడు. ఇది పరస్పర నిందారోపణలకు సమయంకాదు.

చేతినిండా పనివున్నది. చిత్తశుద్ధితో కనేవారు కావలెను. ఇట్టివారిని సైకిలేగల సంస్థకే భవిష్యత్తున్నది.

◆ ◆ ◆

మన కేంద్రప్రభుత్వం మొదటికి యిప్పటికి ప్రమాణములకు దిగజారుతున్నది. మౌలానా నుంచి మొరార్జీభాయ్ వరకు వచ్చింది. మన దేశంలో ఈ పరిణామానికి కారణం ఒకటే. విద్యాగంధాన్ని విశేషంగా గలవారిని మనం రాజకీయ రంగంలోకి తేలేకపోతున్నాం. తెచ్చినా వారి విద్య పెంపర్యో వారావరణాన్ని వారికి కలిగించలేకపోతున్నాం. అందువల్ల మొదటిరకం సరకులేక, రెండవరకంతో తృప్తిపడుతున్నాం.

ఉదా: మన గోపాలరెడ్డిగారినే చూడండి. స్వరాజ్యపోరాటంలో విదేశీ సర్కార్ పాఠశాలలలో విద్యాభ్యాసం వద్దనగానే, వదలిపెట్టి బందరు జాతీయ కళాశాలలో అభ్యసించి, శాంతినికేతనంలో అధ్యయనంచేసి, మంచి ఉల్లాసంతో, ఉత్సాహంతో సత్యాగ్రహోద్యమంలోకి దూకినారు. నాటినుండి నేటివరకు శ్రద్ధాభక్తులతో ఒకేసంస్థలో వుండి కృషిచేశారు. ఇందుకుగాను వారు పడినపాట్లు ఎట్టివో మనకు తెలియదా?

విద్యాగంధం గలవారు రాజకీయ శక్తులైనాక విద్యను పెంపుచేసుకుంటూరా లేక పార్టీ నాయకత్వపు గడబిడలలో, అటులాగ, యిటులాగ, శక్తియుక్తులన్నీ యీ తంత్రాంగానికే ధారపోసుకుంటూరా?

బహుశా, వీరు 'దేశభక్తి' అనే అపరాధ రహితంగా వుండి, కేవలం విద్యకే ప్రాముఖ్యమిచ్చి గొప్ప అర్థశాస్త్రవేత్తయై ఏ పెద్ద కంపెనీలోనో వుండివుంటే, వీరినిప్పటి సగౌరవంగా సెంట్రల్ కాబినెట్టును అలంకరించమని కోరవుండేవారేమో?

కాని 'అపరాధ' వశాతుగనుక, ... 'డిసిప్లిన్' వచ్చిందిగనుక ఏమన్నా స్వీకరించవలసి వస్తున్నది. కాగా ఇక్కడి రంగుగున్నవి నుంచి విద్య క్తికాగానే, అవల ఏమివచ్చింది. ఎక్కడకు పోతున్నామనే అంతంబోడ అయి నటు భాగ్యం కలిగివుండదు.

కాని, కేంద్రంవారు కాబినెట్ ర్యాంకుగల విద్యామంత్రి పదవిని గోపాలరెడ్డిగారికి ఇచ్చివుండవలసిందని మా అల్పబుద్ధి అభిప్రాయం.

కాని, మధ్య మా మొదట? వారిచ్చిన్నీ, వీరు స్వీకరించిరి! అంతా వహారు! ఏ కారణంచేతనైనా అంతా విపోయిండా వుంటే, తేక సత్వరభావికాలంలో పునర్వ్యాదారణ జరిగేటట్లుంటే, మా కూడా అంగీకార యోగ్యం కాగలదని ఆశిస్తున్నాము.

బుచ్చిదేవాలయం

(5-వ పేజీ తరువాయి)

తేదిన స్పెషల్ ఆఫీసరువారు రికార్డు దాఖలు చేయవలసినదనే పమ్మట దేవస్థానం మేనేజింగ్ ట్రస్టీగారికి పంపగా తెలిసి, యేరికార్డు కావలసినది వివరములను కోరగా, వారు ఫలాని రికార్డు కావలెనని చెప్పినారు. 25 తేది సాయంకాలము బుచ్చిరెడ్డిపాలెమునకు అకస్మాత్తు తనిఖీకి దేవాలయమునకు వచ్చిరి. దేవాలయముయొక్క చరాస్థులు, కొన్ని వస్తుసామగ్రిలు తనిఖీచేసినారు. ప్రస్తుత అర్జీదారులగు గోపాలకృష్ణారెడ్డిగారు పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుగా నుండగా బుద్ధిపూర్వకముగా దేవస్థానముతో తగాదా, వ్యవహారములకు దింపిన దేవస్థానం యిలాకా ఖాళీస్థలములు, యింకను జరిపిన కొన్ని కార్యములనుసహా తనిఖీచేసినారు. వారు తిరిగి నెల్లూరికి వెళ్లునప్పుడు, 26, 27 తేదులలో కదపకు వెళ్ళిరావలెనని, 28 తేదిన వారు కోరినరికార్డు నెల్లూరికి పంపవలసినదని ధర్మకర్తగారిని కోరినారు. ఆ ప్రకారం రికార్డు దాఖలుచేయబడినది. స్పెషల్ ఆఫీసరువారు తృప్తిపడినా, అర్జీదార్లు వారి అనుచరులు తృప్తిపడలేక ఆ ఘాయిత్యము 'జమీన్‌రైతు' మొదలగు పత్రికలద్వారా వెళ్ళబుచ్చినారు. అధికారవర్గము కోరినపుడు రికార్డు దాఖలుచేయడము దేవాలయ పరిపాలనవారియొక్క కార్యమని, అర్జీదార్ల ప్రతిభవల్లగాదని గుర్తెరుగలేకపోవుట శోచనీయము.

యిసనాక సుబ్బారెడ్డిగారు దేవాలయం ధర్మకర్తలు గవర్నమెంటువారిని 40 వేల రూపాయలు అప్పు అడిగినట్లు బహుశా కలగన్నారేమోగాని, ఆవాక్యమునకు ఆధారము లేదు. నేలబాడుగలు లెక్కలలో జమకట్టుట లేదనుటయు యిట్లే సత్యదూరము. కల్పనా కథలను రచించినవేగాని యితరులు నంతోషింపరు. జమీన్‌రైతు పాఠకులు యీలాటి ప్రచురణలు యిదివరలో అర్జీలుపంపినపుడు కూడా చేయబడినవేనని, శ్రోతవిగావని గ్రహించియే యుందురు. మరియు అర్జీల ప్రారంభదశలో చేసెడు ఘనప్రకటనలేగాని కడపట పర్యవసానము మాత్రం యే ఒ.వి.లు గాని, వార్తాహరులుగాని యే పత్రికద్వారాను ప్రచురణచేసి యుండలేదు.

దేవాలయముయొక్క వరుంబడివిషయమై, 1947 సం. నుండి ఇనాములనుగురించి అమలులోనికి రాబడియుండు, యింకను రాగల చట్టములయొక్క పర్యవసానములను గమనించుకొన్న యెడల వృథా ప్రలాపనలకు అవకాశము వుండదు.

—దొడ్ల ముద్దుకృష్ణారెడ్డి
హెండిటరి ధర్మకర్త,
శ్రీ కోదండరామస్వామివారి దేవస్థానం.
బుచ్చిరెడ్డిపాళెం. 12–3–58.

కనుపూరు కాల్వ

(3 వ పేజీ తరువాయి)

ఉద్యోగులలో, ఆస్తిపరుల ... వారికి ఈ పాడిగి వుద్యమం ... కాదు. ఈ విధంగా ఒక ఎక్స్‌ప్రెస్‌ఫీవు ఇంకనూ 3 సంవత్సరాలు ఎక్స్టెన్షను ఇచ్చినారు. ఈ విధంగా చక్కి, మిగిలిన క్రింది వారికి ఎంత నిరుత్సాహంగా ఉంటుందో గమనించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఈ కనుపూరు కాలువ విషయంలో ఈ పంచక్సరి మైనా శాసనం చెయ్యాలని కోరుతున్నాము. శ్రీ ఎ.సింగరావుగారు ఇందాక, 'చట్టం చెయ్యవలసిన అవసరం ఏమున్నది? రైతులు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారుకదా? మీరు డబ్బు ఇయ్యండి, మేము చేస్తాము' అన్న ధోరణిలో అంటున్నారు.

ఇది చాల ఇబ్బందిగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, మారుమంది రైతులలో ఏ ఒక్కరైనా ఇవ్వకపోతే చాల ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. వారి సమ్మతితో చేసే శాసనం వారికి ఎప్పుడూ ఇబ్బందిగా ఉండదు. ఎన్నో ఇతర చట్టాలు సిద్ధము చేస్తున్నాము. చేసి రైతులమీద పన్నులు వేస్తున్నాము. దీనిమీద అదే విధంగా చేస్తే, మనం ప్రజలలోకూడ, ఇది మన మంచికొరకు చేసిన శాసనం అని చెప్పుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. దీనికి ప్రభుత్వమువారు ఎంతమాత్రమూ బాధ్యులుకారు. ప్రజలయొక్క కోరికపైనే చట్టం చేస్తున్నారు. కావున దానిని త్వరగా చేసి, ఈ ప్రణాళికను పూర్తిచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

పంచాంగం

నిమ్మగడ్డ వేంకటేశ్వరశాస్త్రి

వివాహ ముహూర్తములు

మార్చి 30 తేది మొదలు ఏప్రేల్ 4 తేది వరకు మంచి ముహూర్తములు.

మార్చి తిథులు

29 శని	నవమి	రా 10–17 గం. వ.	
	శ్రీరామనవమి		
30 ఆది	దశమి	రా 8–50 గం. వ.	
31 సోమ	ఏకాదశి	రా 6–45 గం. వ.	

ఏప్రేల్ తిథులు

1 మంగళ	ద్వాదశి	సా 5–11 గం. వ.	
2 బుధ	త్రయోదశి	మ 2–51 గం. వ.	
3 గురు	చతుర్దశి	మ 12–20 గం. వ.	
4 శుక్ర	○పూర్ణిమ	ఉ 9–45 గం. వ.	

సోంపేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 36 of 58. I. A. 106 of 58.

పువ్వుల రాజులు వగైరాలు (మైనర్ గార్డియన్) పిన తండ్రి యిర్ర రామమూర్తి —వాదులు.

వనమాలి తవిటమ్మ వగైరాలు—ప్రతివాద్లు.

యీ నెంబరులో 2-వ ప్రతివాది తా॥ క్రెడిటర్సు యూనియన్ లాభంకోరి ఇ. ఏ. 671/56 రున జారీకాబడిన క్లెయిం అటాచ్‌మెంట్ కోరి రిప్రజంటేటివు కెపాసిటీలో వాదులు పై నెంబరు దావాచేస్తూ ఐ. ఏ. 106/58 రున పిటీషన్ దాఖలుచేయగా నోటీసు నిమిత్తము 31–3–1958 తేదీకి వాయిదావున్నది. గనుక ఆక్షేపణలు వున్నవారు పగలు 11 గం॥కు పై కోర్టుకు హాజరై తెలుపుకోవలయును.

—యస్. సి. పాట్నాయక్—వాద్లఅడ్వకేటు

రాజస్థాన్‌లో భూసంస్కరణలు

ఏడుగురు సభ్యులుగల కుటుంబానికి రూ 2400లు ఆదాయమిచ్చే భూమి గరిష్ఠ పరిమితిగా సిఫారసు

ఆంధ్రకు యిది ఆదర్శంకావాలని కాంగ్రెస్ పత్రిక సూచన

అనేక రాష్ట్రాలలో భూకమతాలపై పరిమితులకు సంబంధించిన శాసనములు ఆలస్యమైనవి. భూమిమీదవచ్చే ఆదాయాన్నిబట్టియా లేక ఎకరాలనుబట్టి పరిమితులుంచబడవలెనా అనేది నిర్ణయంగాకపోవడమే యీ ఆలస్యానికి కారణం. భూకమతాల పరిమితుల చట్టానికి సంబంధించి యింతవరకు ఒకేరకమైన విధానం అనుసరించడం వాంఛనీయమైనప్పటికీ, సరైన ప్రాతిపదికకోసం జరిగే పరిశీలనలో సహజమైనచిక్కులు ఏర్పడుతున్నవి.

రాజస్థాన్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు, భూమిమీదవచ్చే ఆదాయాన్నిబట్టే భూకమతాలకు గరిష్ఠపరిమితులను విధించడానికి నిర్ణయించినట్లున్నది. యింకా ఆంధ్రప్రదేశ్ చట్టానికి తుదిమెరుగులు దిద్దవలసివున్నది. రాజస్థాన్‌లో ముఖ్యమంత్రి శ్రీ మోహన్‌లాల్ సుఖాడియా అధ్యక్షతన ఏర్పడిన భూకమతాల పరిమితుల నిర్ణయసంఘం, తన నివేదికను యీమధ్యనే సమర్పించినది. ఒక కుటుంబం సాగుచేస్తున్న భూమిమీద వచ్చే ఆదాయాన్నిబట్టి, భూకమతాలకు గరిష్ఠ పరిమితు లేర్పరచడం సమంజసంగా వుంటుందని సుఖాడియా కమిటీ సిఫార్సు చేసింది. రైతు, అతని కుటుంబంయొక్క శ్రమను మినహాయించగా, మిగిలిన ఆదాయం, సంవత్సరానికి రు. 2400/-లుగా గరిష్ఠ పరిమితి వుండాలన్నారు. కాని భూమిమీద వచ్చే ఇతర ఆదాయం, ఆ పరిమితిలోనే చేరివుండవలెనన్నారు. ఆదాయాన్ని నిర్ణయించడంలో గోధుమ మణుగునర సరాసరి రు. 13/-లు గాను, యితర కాయధాన్యాల సరాసరిధరలు ఆ దామాషానుబట్టి తీసుకున్నారు.

మెట్టభూములకు గరిష్ఠపరిమితులు నిర్ణయించడంలో, భూసారాన్నిబట్టి జిల్లాకొకరీతిగా జిల్లాలోనే వివిధ రకాలుగా పరిమితులను, కమిటీసూచించింది. ఒక్క జైసల్మీర్ జిల్లాలోనే వివిధప్రాంతాలలో 150 నుండి 250 ఎకరాలవరకు; బికనీర్ జిల్లాలో 150 ఎకరాలు; మూడుజిల్లాలలో 125 ఎకరాలు, కొన్నిచోట్ల 150 ఎకరాలు; అల్వార్, భరత్‌పూర్ జిల్లాల్లో 40, 50 ఎకరాలు; కోటా జిల్లాలో 50 ఎకరాలు, 60 ఎకరాలు, 75 ఎకరాలు భూపరిమితులు వుండాలని సిఫార్సు చేసారు.

కాలువలవల్ల సాగయ్యే (వెట్రి) ఒకభీగా (120 చదరపు అడుగులభూమి) భూమి, మెట్టభూమి మూడు భీగాలకు సమానంగా వుండాలని కమిటీ సూచించింది.

బావులద్వారా సాగయ్యే భూమికీ మెట్టభూమికీ తరతమ భేదాలుండవచ్చుననీ, కాల్వలవల్ల సాగయ్యేభూమి విషయంలో యీ దామాషా అనుసరింపబడవచ్చుననీ, భూసంస్కరణల చట్టం అమల్లోకి వచ్చినతర్వాత సీలింగుల నిర్ణయించుటలో కొత్తబావులక్రింద సాగయ్యేభూమిని మెట్టగా పరిగణించాలని కమిటీ సూచించినది. భూపరిమితుల చట్టానికి ముందు త్రవ్వబడిన బావులక్రింద సాగయ్యే భూములకు సంబంధించి ఒక కాలవ్యవధిని నిర్ణయించి, అట్టిభూములను సీలింగులనుండి మినహాయించాలనీ సూచించారు.

భూపరిమితులకు సంబంధించి ప్లానింగ్ కమిషన్ చేసిన మినహాయింపులను యధాతథంగా ఆమోదించాలని యీ కమిటీకూడ చెప్పింది. యంత్రాలతో సమర్థవంతంగా వ్యవసాయంచేయబడే భూములను సీలింగునుండి మినహాయించాలనీ సూచించారు. సహకార క్షేత్రాలకు సంబంధించి, పరిస్థితులననుకూలించినచోట్లల్లా, మినహాయింపులను సిఫార్సు చేశారు. పచ్చికబీళ్ల విషయంలో, అర్హతను బట్టి ప్రతికేసు నిర్ణయించబడాలన్నారు.

భూపరిమితులను అమలుచేయడంలో, సీలింగుకుపోగా, ఏదైనా చిన్న భూఖండం మిగిలిపోతే, ఆభూఖండం భూఖామందు భూమికి అనుకొనివుండేటట్లయితే, దానిని ఆ భూఖామందుకే దఖలుపరచాలని ఆ కమిటీ సూచించింది.

రాజస్థాన్ కౌల్దారీచట్టంలో నిర్ణయించబడిన నష్టపరిహార సూత్రాలనే, యీవిషయంలోకూడ అనుసరించాలని కమిటీ సిఫార్సు చేసింది.

భూపరిమితులను నిర్ణయించడానికి, కుటుంబమును ఈక్రిందివిధంగా కమిటీనిర్వచించినది.

(అ) సాధారణ కుటుంబంలో ఐదునుండి ఏడుమంది సభ్యులుండెదరు.

(ఆ) ఒకే కుటుంబంలో ఎనిమిదినుండి పదునల్గురువుంటే, అది రెండుకుటుంబాలతో సమానము.

(ఇ) పదునల్గురుకంటే ఎక్కువసభ్యులు వున్న కుటుంబము, మూడుకుటుంబాలుగా పరిగణింపబడవలెను.

ఇటీవలదాకా భూస్వామ్య వర్గాల పెత్తనంక్రింద వుండిన రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలో, భూకమతాల గరిష్ఠపరిమితిని రు. 2400/-ల ఆదాయం కలదిగా నిర్ణయించడం సాహసోపేతమైన విషయం. ఈ విషయంలో సుఖాడియా కమిటీ అభినందనీయమైనది. రాజస్థాన్ భూకమతాల గరిష్ఠపరిమితికంటే, పంజాబు పరిమితి (రు. 4500/-) హైదరాబాదు పరిమితి (రు. 3600/-) ఎక్కువ.

గమ్యంవరకు అమలు జరగకపోతే, భూగరిష్ఠ పరిమితులను నిర్ణయించడం అర్థరహితం. పరిమితికిపోగా మిగిలిన భూములను భూవసతి లేనివారికి పంపకంచేయడమే ఆగమ్యమాన్ని చేరడం. మిగులుభూమిని పంపకం చేయుటకు అవసరమైన పథకాన్ని రివెన్యూ సెటిల్‌మెంటు శాఖ తయారుచేయాలని సుఖాడియా కమిటీచేసిన సూచన సత్ఫలితాల నివ్వలేకపోవచ్చునుకాని, ఆలస్యం చేయకుండా ఆ శాఖలు పనిచేస్తే, సుఖాడియా కమిటీ సాహసోపేతమైన పథకం చక్కగా అమలు జరగగలదని ఆశించవచ్చును.

సహకారక్షేత్రాలు, పండ్లతోటలు, యంత్రాల సహాయంతోచేసే భూకమతాలు, పశువులబీళ్లను మినహాయించినదానికి, సుఖాడియా కమిటీలో ఇరువురు సభ్యులు వ్యతిరేకాభిప్రాయం తెలిపున్నారు.

ఇక ఆంధ్రకువస్తాము. ఎకరాలనుబట్టిగాక, ఆదాయాన్నిబట్టి భూగరిష్ఠ పరిమితుల నిర్ణయిస్తామనీ, కుటుంబంలో ఎందరు సభ్యులుండాలనే విషయం ఆలోచనలో వుందనీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు యిటీవల పత్రికా విలేకరుల సమావేశంలో వెల్లడించారు. ఇక్కడ భూసంస్కరణల చట్టానికింకా తుదిమెరుగులు దిద్దబడవలసివుంది. ఈలోగా, సుఖాడియా కమిటీ నివేదికనుండి కొన్ని అనుభవాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ పొందడం సముచితంగా వుండగలదు.

(ఎ.ఐ.సి.సి. పక్షపత్రిక 'ఎకనమిక్ రెవ్యూ' సౌజన్యంతో)

శ్రీమద్రామాయణము

(2 వ పేజీ కొరవ)

ముగా ధన్యుడను,” అని ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పెను.

అంత సుగ్రీవుడు తన అపారమైనసైన్యమును నాలుగు భాగములుగా విభజించి వారి సైన్యాధిపతులకు సీతకై నాలుగుదిక్కులలోని సమస్త ప్రదేశములను పరిపూర్ణముగా అన్వేషణ గావింపమని కఠినమైన ఆజ్ఞ నొసంగెను. అనంతరము సుగ్రీవుడు తూర్పు, పడమర, ఉత్తరదిశలకు పోవలసిన సైన్యాధిపతులనుపంపి, దక్షిణదిశ అన్వేషణకై పోవలసిన ముఖ్యుడు వాయునందనుడు హనుమంతుని చేరబిలిచి, “వాయుపుత్రా! నీవు నీ తండ్రికిమించిన బలతేజ ప్రతాపలాఘవములు గలవాడవు కాన నీ వొక్కడవే ఈ మహాకార్యమున కృతకృత్యుడవగుదువు. నీకు దేహబలముతోకూడ బుద్ధిబలము,ధైర్యసాహసములు మెండుగాగలవు. కాన సీతను వెదకు భారము నీపై వేయుచున్నాను. నీవే ఈ కార్యమును సాధింపగలవు” సుగ్రీవుడిట్లు హనుమంతు నిగూర్చి మాటలాడుచుండగా రాముడు విని 'సుగ్రీవుడు ఈ హనుమంతుని ప్రత్యేకము హెచ్చరించుటలో సత్యములేకపోలేదు. ఈ హనుమంతుడు మున్నెన్నియో కార్యములను సాధించెనని ప్రసిద్ధికెక్కియున్నాడు. కావున ఈతడే నా కార్యసాఫల్యము గావింపగలవాడు' అని తలపోసి హనుమంతుని చేతికి రాజముద్రగల తన ముద్దుటుంగరమును సీతకు ఆనవాలుగా జూపించుటకై నొసంగి, “వానరయోధా! ఈ ఉంగరమును గైకొనుము. నీవు సీతను తప్పక కనుగొనగలవని నాకు నమ్మకము. ఉంగరము జానకికి జూపితివేని ఆమె భీతిచెందక నీవు నాదూతవని నమ్మగలదు. హనుమంతుడా! త్వరలో నా సీతను నాకు చేర్పుము.” అని చెప్పగా వాయునందనుడు ఉంగరమును గైకొని శిరముపైదాల్చి రామపాదములకు మ్రొక్కి తనతో వచ్చెడి వానరబలమును దీసికొని జివ్వున గగనమార్గమున కెగసి పయనమయ్యెను. ఆ హనుమంతుడట్లు పోవుచు చుక్కలనడుమ చందురునివలె శోభిల్లెను.

(సశేషము)

పిఠాపురం శర్మగారి
తేలుమందు (రిజిష్టర్డ్)
15 నిమిషములలో గుణము.
24 బిళ్లల సీసా రూ. 1-50. ఖర్చులు వేరు.
తేలుమందు డిపో - తణుకు
పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 239 of 54. E. P. 529 of 57.

మల్లు లక్ష్మయ్య ... —వాది.

మహంతిరావుస్వామివగైరా —ప్రతివాదులు.

యీ నెంబరు వాదికి ప్రతివాదులవల్ల రావలసిన అసలు మొత్తం ఖర్చులకుగాను ప్రతివాదుల తాలూకు:-

	గ్రామం పేరు	సర్వే	సబ్ డివిజను	జాతి	భూమి వివరం	ఎకరం
(1)	శ్రీకృష్ణాపురం	39	47	A	బంజరు మెట్ట	1—00
(2)						1—00
(3)			54		మెట్ట	2—00
(4)						0—60
						0—40
(5)		12	33	8	మెట్ట	1—00
(6)	మహంతి	15				0—6
(7)	తాతిలి					0—20
						0—25
					మెట్ట	0—45
(8)	ఎర్రవరం గ్రామం 7		8			0—35

(9) గొల్లపేట గ్రామంలో కొత్తవీధిలో [తూ—ప] సుమారు 22 మూరలు [వు—ద] 19 మూరలు పొడవు వెడల్పులు గల మూడు గదుల పూరియిల్లున్ను.

శ్రీకృష్ణాపురం Lot I	39 63 2.D	మెట్టపైరు		0–50
II	47 D	సడి		0–50
			కుల్లు:- యు	1–00
ఎర్రవరం	7 8	ఇండులో జి॥మె॥		2–00

పై కోర్టులో 22–4–1958 తేదిన పకలు వేలము వేయబడును - సర్కారుపాట.

1. వలాటులో 1, 2 ప్రతులు రూ. 600/-
3, 4 ప్రతులు రూ. 300/-
5.వ ప్రతి రూ. 18/-
6, 7 ప్రతులు రూ. 135/-
8.వ ప్రతి రూ. 705/-
9.వ ప్రతి రూ. 150/-

2.వ లాటు లిఖితాకు లోబడి రూ. 200/-

—ఆర్. వి. సూర్యనారాయణపంతులు,
డిక్రీహోల్డరు వకీలు.

కావలి సబ్‌జడ్జి కోర్టులో

N. O. S. 11 of 55. E. P. 49 of 57.

బిజవరోలు బాలకృష్ణారెడ్డి —వాది.

మేడిగ మునుస్వామి నాయుడు —ప్రతివాది.

ప్రతివాది తా॥ యీక్రింది షెడ్యూలు దాఖలా స్థిరాస్తిని పై కోర్టువారి యెదుట 23–6–1958 తేది యేలము వేయబడును.

షెడ్యూలు:- అల్లూరు సబ్ రిజిస్ట్రారులో చేరిన కోవూరు తా॥ వెండిగుంట గ్రామంలో తీర్వ జాస్తి మాగాణి సర్వే నెం. 32/1 కు, యు 7–75 ట్లలో యు 3–20 ట్లకు హద్దులు:- [తూ] వారిద్దు సుబ్రహ్మణ్యంగారిభూమి [ద—ప] పాటుదలకాల్వ [వు] వారిద్దు వె. వె. చెంచ్యరెడ్డి భూమి. యీలోని యు 3–20 ట్లు తీర్వ జాస్తి మాగాణి. సర్కారు పాట రూ. 6400/- లు.

—S. V. రమణారెడ్డి - వాదివకీలు.

★ ఆంధ్ర భూసంస్కరణల బిల్లు స్వరూపం ★

ఆంధ్ర భూ సంస్కరణల బిల్లులోని ముఖ్యాంశాలు అనధికారికంగా బయట పడినవి. ఈ ముసాయిదాలోని అంశాలు మాత్రమే కాబట్టి, కాంగ్రెసుపార్టీలో చర్చించబడి, అధిక సంఖ్యాక సభ్యుల అభిప్రాయాను సారంగా, చేర్పులు మార్పులు జరిగే అవకాశముంటుంది.

ముసాయిదా బిల్లులోని ముఖ్యాంశాలు -

గరిష్ఠ పరిమితి

సంవత్సరానికి రూ. 5400/- లు నికరాదాయ మిచ్చే భూమి గరిష్ఠపరిమితిగా నిర్ణయించబడుతుంది. నికరాదాయానికి రెండు రెట్లు మొత్తాన్ని మొత్తం ఆదాయంగా పరిగణిస్తారు. భవిష్యత్తులో సంపాదించే భూములకు రూ. 3600/- లు మాత్రమే గరిష్ఠ పరిమితిగా వుంటుంది. ఇంతకుమించి ప్రభుత్వానికి తెల్పకుండా వుంచుకుంటే నష్టపరిహారం లేకుండా పెరుక్కుంటారట.

రాష్ట్రంలో వివిధ ప్రాంతాల పరిస్థితులను బట్టి గరిష్టపరిమితిగా వుండదగిన కమతాన్ని ప్రభుత్వం నిర్ణయిస్తుంది. దీనికిమించి భూమి వున్నవారు డిప్టీక లెక్టరుకు తెలియజేసుకోవాలి. డిప్టీకలెక్టరు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కమతం ఆదాయం నిర్ణయిస్తాడు. ఆదాయం గరిష్టపరిమితికి మించకుంటే ఆ భూమి ఆ రైతే చేసుకోవచ్చును. ఎక్కువైతే దానిని ప్రభుత్వానికి స్వాధీనం చేయాలి.

జాయింటు కుటుంబాలు

జాయింటు హిందూ కుటుంబాలైతే, వారసత్వరీత్యా భాగం పొక్కువున్న ప్రతి ఒక్కరికి రూ. 1200 లు నికరాదాయం వచ్చేభూమి చొప్పున, గరిష్ఠపరిమితి పెంచుతారు.

ఒక వ్యక్తికి వున్న అన్నివిధాలైన భూములకు గరిష్ఠపరిమితి వర్తిస్తుంది. వ్యక్తిగతంగా వున్న ఆస్తి, జాయింటు కుటుంబంలో సంక్రమించే ఆస్తి, అంతా కలసి గరిష్ఠపరిమితికి లోబడి వుండాలి. ఎక్కువైనది ప్రభుత్వానికివ్వాలి.

సమష్టి హిందూకుటుంబాల, కంపెనీలు సంస్థలు, సొసైటీలు, సంఘాలతోసహా అందరు వ్యక్తులకుకూడా వర్తిస్తుంది. కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు చెందినవి, దేవాదాయ ధర్మాదాయ విద్యాసంస్థల భూములు, ప్రభుత్వానుమతిపొంది సహకారవ్యవసాయ కమతాలకు ఇది వర్తించదు.

పచ్చిక బీళ్లు

గరిష్ఠ పరిమితి మెట్ట మాగాణీ అంటికీ వర్తించేట్లుంది. పశువులబీళ్లు, తోటలు వగైరాలకు పూర్తి మినహాయింపు లేదు. అయితే గరిష్ఠపరిమితిలో సాల్గవవంతు పశువులబీడు క్రింద గరిష్ఠపరిమితిపైన అదనంగా వుంచుకొనుటకు అనుమతిస్తారట.

ఆదాయం నిర్ణయం

మొత్తం ఆదాయాన్ని నిర్ణయించడానికి, గత 20 సంవత్సరాల ధరలను ప్రాతిపదికగా తీసుకుంటారు.

నష్టపరిహారం

నికరాదాయానికి ఎనిమిదిరెట్లను మించకుండా నష్టపరిహారముంటుంది. అదికూడా ఒక్కసారి గాకుండా, వాయిదాలలో చెల్లించబడుతుంది.

అన్యాక్రాంతాలు

భూసంస్కరణలబిల్లు ప్రకటించేనాటికి గరిష్ఠపరిమితికి మించివున్న భూములను ఇతరులకు అన్యాక్రాంతం చేయరాదు. ఈలోగానే "అనుమతించబడిన కమతం" ఎంతో, పరిమితికి మించివున్న భూమిఎంతో నిర్ణయిస్తారట.

సాగుబడి సరిగాలేకుంటే

సేద్యానికి ప్రభుత్వం కొన్ని ప్రమాణాలను నిర్ణయిస్తుందట. ఎవరైనా దీనికి అనుగుణంగా చేయని పక్షంలో ప్రభుత్వం అట్టి భూములను స్వాధీనంచేసుకొని, తానే సాగుచేయవచ్చు.

కౌలుకివ్వగూడదు

ఎవ్వరుగాని తమ భూములను కౌలుకివ్వగూడదు. స్వయంగా చేసుకోవడంగాని, చేయించుకోవడంగాని జరగాలి.

అయితే మైనర్లు స్త్రీలు, అంగవికలురు, మానసికస్థితి బాగులేనివారు, సైనికదళాలలో పనిచేసేవారు, సమంజసమైన కారణాలవల్ల సొంతంగా సాగుచేయడానికి వీలులేనివారు— కౌలుకివ్వకూడదనే షరతునుండి మినహాయించబడుతారు.

★★★ పల్లెలు ★★★

(9 వ పేజీ తరువ)

చేస్తూ, అదిపవల్ ముసపలుకోర్టుసుకూడా యిచ్చటనే నెలకొల్పి, కండుకూరు వరిజల కష్టాలు తొలగించాలని కోరుతున్నాము.

—నందా మార్కండేయశర్మ

* * *

కందుకూరు పంచాయితీబోర్డు 10 వార్డుకు జరిగిన బై ఎలక్షనులో మహమ్మద్ రహంతుల్లా నిష్పోటీగా ఎన్నికయ్యాడు.

—యం. కోటేశ్వర్లు

* * *

రాపూరు తాలూకా రైతు మహాసభ

ఆర్థిక, రాజకీయాది అన్నివిషయాలలో వెనుకబడి, సంపుకొన్న ప్రతినిధులుకూడా తమవంక దృష్టిసారించకపోగా, తాలూకా అభివృద్ధి కృషికి ఆ రైతాంగముపక్రమించే పూనుకున్నారు. గత 19 తేది శ్రీ వీరమాచనేని వెంకటసుబ్బయ్యగారి అధ్యక్షతన పొదలకూరులో జరిగిన రైతుల సమావేశంలో, 22 మంది ప్రతినిధులతో ఒక కమిటీ ఎన్నుకోబడింది. సోమశిల ప్రాజెక్టును హైలెవల్లో నిర్మించాలని; పైర్లన్నీ నాశనమై పోయినవి కాబట్టి తాలూకాను కాటకప్రాంతంగా ప్రకటించి శిస్తురెమిషనిచ్చి, కరువుపనులు ప్రారంభించవలసిందని; కేంద్రప్రభుత్వం చిన్ననీటి వనరులకు సహాయకడినపుడు రాపూరు తాలూకాకు ప్రథమావకాశ మివ్వవలసిందని; రాపూరు, సైదాపురం, చాగణం ఫిర్కాలకుకూడా బ్లాకుడెవలప్ మెంటును విస్తరింపచేయాలని; రాపూరు ఫిర్కాలో కాంక్షిగా బడియున్న 12 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తిని వెంటనే యివ్వాలని; శేపవికాలంలో అన్ని ప్రాముఖ్యత వహించవలసి కాబట్టి, తాలూకా కేంద్రంలో అన్నిమూపక దళాన్ని వుంచాలని; గ్రామ అడవులను పంచాయితీల స్వాధీనం చేయాలని; రాష్ట్రప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ¼ భాగం అభివృద్ధి గ్రాంటునుయిచ్చి మెట్ట ప్రాంతాల అభివృద్ధి పనులను ప్రోత్సహించాలని కోరుతూ తీర్మానాలు గావించబడినవి.

1 తేది జనరల్ బాడీ సభ్యులు 22 మంది పొదలకూరులో శ్రీ జేగా రామరెడ్డి గారి అధ్యక్షతన సమావేశమై శ్రీ ఆదూరు కొండరయ్యగారిని అధ్యక్షులుగ; మజ్జి నారాయణరెడ్డిగారిని వుపాధ్యక్షులుగ; తక్కెళ్ళపాటి పెంచలయ్యగారిని ప్రధాన కార్యదర్శిగా, యేటూరు వెంకటకృష్ణారెడ్డి గారిని సహాయ కార్యదర్శిగ; మేడికొండ సాంబయ్యనాయుడు, తల్లాప మస్తాను రెడ్డి, పెల్లూరు చంద్రశేఖరరెడ్డి, దామిశేని మునలయ్యనాయుడు, కల్యాణం గున్నయ్యగారలు సభ్యులుగ - కార్యవర్గం ఎన్నుకోబడింది.

—పి.వి.

జమీన్‌రైతు చందా

సంవత్సరంచందా	రూ 6—50 న. పై.
అర్థ సంవత్సరానికి	రూ 3—50 న. పై.
విడి ప్రతి	12 నయాపైసలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా విజయవంతముగ ప్రదర్శింపబడుచున్నది

ఏ.వి.ఎం వారి

భూకైలాస్

(తెలుగు)

దర్శకత్వం: కె.శంకర్

నృత్యములు: గోపీకృష్ణ; కమలాలక్ష్మణ్; ఇ.వి.సరోజ; హెలన్

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy at the Zamin Ryot Power Press. 170. Thipparatuvari St. Nellore.